Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NĂM THỨ MƯỜI BỐN — SỐ THỨ 2827 — MỖI SỐ : 0$04 — NGÀY THỨ SÁU 20 AOUT 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao, Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	8$00	4$00	2$00	1$00
Ngoại-quốc	9.00	4.50	2.25	
Các lăng và các công-sở	14.00	7.00	3.50	
	10.00	5.00	2.50	

Hạn mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

PUBLICITÉ

Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées. . . . 0$20 la ligne

Người Hà-thành với đất Hà-thành

Đất Hà-thành từ đời Lý đóng đô, đặt tên là thành Thăng-long, rồi đến đời Trần đời Lê, là một chỗ đô-hộ nước Nam-Việt mình gần một ngàn năm nay; những danh-nhân tài-tử đều xuất sản ở đây; triều-đình xã-hội gây dựng nên ở đây; danh-tiếng cổ-tích lưu-truyền lại ở đây; dạo bước Hồ-tây mà tưởng-tượng cái tiết-liệt bà Trưng, qua hồ Hoàn-kiếm mà khâm-ngưỡng cái công-đức vua Lê, đứng dưới cột cờ mà vuốt-ve hòn gạch cổ, góc thành hoang, còn phảng phất như hơi sót hương thừa của các bậc thành-quân hiền-tướng, ngàn-thu-sĩ trung-thần ở trong tiếng chim kêu làn gió thổi. Ấy nói về lịch-sử thì cái quang-cảnh Hà-thành đủ khiến cho người ta xúc-động được cái cảm-tình bảo-tồn quốc-túy, bồi-dưỡng quốc-hồn như thế.

Lại từ lúc đất Hà-thành đặt làm nơi thờ-phủ cả Đông-dương cái then chốt chính-trị toàn quốc ở đây; cái nguồn gốc truyền bá văn-minh cho cả một dân-tộc ở đây; cái lò đúc những người tài trí giỏi, những tay giàu có lớn ở đây; những tư-tưởng mới, những học-thuyết hay, những tin tức xa gần trong nước ngoài nước, đều ồng hội tại đây mà ban bố đi từ đây; hàng hóa sản-vật ở các ngọn sông trên về, các đường xe hỏa tới, đều lấy đây làm nơi cái cống sức tiết rất to; nào trường đại-học, nào trường trung-học, nào viện khảo cổ, nào quán đọc-thư, nào các nhà báo, nào các hội-đồng, nào các công-xưởng to, nào các hiệu buôn lớn, năm mùi mười sắc, trăm khéo ngàn khôn xúm cả lại, mà tô-điểm cái mặt máy cũ non Nùng sông Nhị, nhà chính-trị phải lấy đây làm nơi vận-động; nhà văn-học phải lấy đây làm nơi khảo-cứu; nhà ngôn-luận phải lấy đây làm nơi tri-sinh; nhà mỹ-thuật phải lấy đây làm nơi dấu-mỹ; cho đến nhà công thương cũng phải lấy đây làm nơi doanh-nghiệp; nhà kỹ-nghệ cũng phải lấy đây làm nơi cạnh xảo. Ấy nói về hiện tại thì cái quang-cảnh Hà-thành lại đủ khiến cho người ta cổ võ được cái tinh-thần dũng-vãng tiến-thủ phấn-phát hữu vi như thế.

Xét về một phương-diện đó thì đất Hà-thành thật tốt, người ở Hà-thành thật được đủ mọi sự may mắn hơn người, mà có thể dễ trở nên người hay người giỏi; nhưng xét về một phương diện khác, thì lại thấy một cái quang-cảnh khiến cho kẻ bàng-quan không khỏi lấy làm ngang tai chướng mắt, mà người thức giả không khỏi lấy làm động phách kinh tâm. Từ xem nào trà-lâu tửu-điếm, nào kỹ-quán, nào cataơng, nào cờ bạc huyền-thiên, nào chơi bời đàng-điếm, chốn sống biết bao nhiêu trai lành gái tốt, chỉ những đài-các giả, phong lưu mượn, mà rạc-rài xơ-xác, chim-đắm vào trong bể khổ bến mê; lại còn gấm vóc ngọc ngà, lâu-đài xe ngựa, nay mốt này mai mốt khác, nay một kiểu này mới, mai một cách kia sang, toàn là cái bả dâm-dật xa-hoa dử người vào bẫy. Cái văn-minh về vật-chất càng tiến, thì cái văn-minh về tinh-thần càng suy, cái thế lực kim-tiền càng ngày càng mạnh, làm cho đạo-đức đến đổi bại, trật tự đến đảo điên, xã-hội mất cả bình-hòa, gia-đình mất cả hạnh-phúc; biết bao nhiêu là gái phụ cường, trai phụ vợ, con bỏ bố, em lìa anh, đi-thỏa đông-dài, xỏ-xiên lường gạt, kẻ lừa thấy phản bạn, tuồng vô-nghĩa bất nhân bị muốn cả vào trong ngọn sóng đời-phong, mà trôi nổi chưa biết đến đâu là bờ bến. Thật ác tay là cái đất Hà-thành! mà nguy thay cho người ở đất Hà-thành.

Đã đành rằng: người dở thì ở đâu cũng dở, người hay thì ở đâu cũng hay. Ông Không tử nói: duy bậc thượng-trí với bậc hạ-ngu, không hề có khi nào chỗ nào mà thay tính đổi nết. Song, ở đời đã được mấy người thật là thượng-trí mà cũng có mấy người thật là hạ-ngu, phần nhiều thì là những người tư-chất trung-hưởng, ở đâu hóa dấy, gần đèn thì rạng, gần mực thì đen; mà thói thường người ta hóa theo cái hay thì khó, hóa theo cái dở thì vẫn dễ hơn; tốt tâm bạch-ngọc gây mãi chưa được một đó, mà cỏ gấu rau sam, chẳng mấy nỗi đã thành chòm thành bụi, trong xã-hội có những cái tập-quán xấu, khác nào như trong địa-phương có bệnh truyền nhiễm, ai hít phải cái không-khí ấy thì cảm thụ ngay. Than ôi! thả một con thuyền ở giữa dòng sông những trận gió ngông cuồng phóng-đãng mà giữ được khỏi đâm tung kiếu xa, đóng một vai tuồng ở trên sân khấu, những mặt hề qui quyệt gian tham mà giữ được toàn trung tín liêm sỉ, nghĩ thật là khó thay! người ở Hà-thành bây giờ mà giữ khỏi hóa theo cái dở ở Hà-thành, tưởng cũng không phải dễ vậy.

T.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 13 Août 1926

Việc nước Pháp

Các hội-đồng hàng quận

Các hội-đồng hàng quận đã khai nghị. Tại quận Aude, M. Albert Sarraut, là được tái cử làm chánh hội-đồng, diễn thuyết có nói nay cần phải cực-lực lợi dụng các tài-sản của mẫu quốc, và của thuộc-địa.

Một hội liên hiệp về nghề sắt

Các báo bình-phẩm về việc hoãn đến ngày 10 septembre mới định-đoạt về việc đặt cuộc Liên-hiệp Âu-châu về nghề sắt. Cuộc điều-đình ấy hoãn là vì nước Bỉ, và mấy nước đại-biểu của mấy hội Pháp tỏ ý muốn sửa đổi lại các số điều trước.

Số tiền thuế thu được

Trong bảy tháng mới rồi, số tiền thuế thu vào được quá cái số 19.700 triệu, so với mấy tuần lễ về năm 1925, thặng được 639 triệu. Số tiền thuế trực-thu và hoa-lợi được quá cái số 4.500 triệu. Số thuế về thuộc-địa thuộc-địa được 131.500 triệu.

Sự tiến-bộ của nghề ô tô

Nghề xe ô tô ở nước Pháp rất là phát đạt. Từ đầu tháng janvier đến giờ, số hãng làm xe ô tô phải đi sổng là 300.000 cái. So với thời kỳ về năm 1925 hơn những 60.000 cái.

Việc nước Đức

Có tin rằng trước khi [illegible] xong một bản giao ước nhất định, khiến cho nước Đức được vào hội đồng quản trị hội vạn quốc, thì nước Đức không đến dự hội Vạn-quốc.

Chánh phủ Đức chưa tiếp được giấy má gì về việc triệu tập một đồng đảo tân sĩ ra để xét việc sửa đổi hội đồng quản trị hội vạn quốc. Nếu nước Đức tiếp được giấy mời thì sẽ sở MM. Von Hoesch, và Gasse làm đại biểu.

Việc ở Mỹ-châu

Phi hành gia Fonck định đến ngày 23 août thì bay qua Đại-tây-dương. Cái tàu bay của phi hành gia nặng hơn cái tàu nặng nhất ngày nay là 11 tấn rưỡi.

Việc nước Nhật-bản

Các đường hỏa xa Nhật-bản phần nhiều hết các tàu hạng nhất, vì tàu hạng ấy thường chỉ dùng cho những người có giấy phép, và xét ra các tàu ấy không thích dụng mấy.

Việc ở Thụy-điển

Ở Thụy-điển vẫn bị lụt. Đường hỏa xa bị mất nghìn từ ngày 14 août

Việc nước Hy-lạp

Ông Kafandarès, lãnh tụ đảng Tự-do công kích chánh thể đã bị bắt. Các quan võ và viên xã-trưởng ở Piréc muốn xuất binh giải khởi nghịch nhưng không thành công.

Việc nước Nga

Hội-đồng trung ương của các hội đồng liên hiệp đến ngày 20 Août sẽ đặt một cuộc hội nghị ở Berlin để xét cái vấn đề trợ cấp cho thợ mỏ.

(Indopacifi)

Việc Trung-hoa

Ngày 18 Août 1926

Liên quân thắng lợi

Quân của Ngô-bội-Phu đã đánh được thành Hoài-lai ở đường giới hai tỉnh Trực-lệ và Sơn-tây làm cho quân dân quân lại thua một trận nữa.

Đảo Nam-khẩu thất thủ, và quân dân quân lui về Trương-gia-khẩu làm cho sĩ tinh thêm thất đảng. Phụng-thiên lo thêm nhiều. Được tin Liên-quân thắng lợi các thành phố có kéo cờ.

Lãnh quân vẫn chưa quốc-dân quân. Quốc-dân-quân bỏ Trương-gia-khẩu mà kéo đến Bao-đầu-trấn về phía tỉnh Cam-túc.

Đê Hoàng-hà vỡ

Đê sông Hoàng-hà vỡ mất 200 mètres trong tỉnh Sơn-đông. Nhiều huyện bị ngập. Nước chảy mạnh lắm.

(Indopacifi)

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Độ vài năm nay, làng tôi có được hơn năm mẫu ruộng sa bồi. Hiện số ruộng ấy làng tôi cũng chưa nhập làm của công và cũng chưa phân phát cho ai cả. Bên cạnh làng tôi muốn bán số ruộng ấy để làm việc công ích, vậy làng tôi có phải xin phép quan trên và quan trên có thể cho phép làng tôi bán số ruộng ấy được không?

LỜI ĐÁP. — Cứ theo như luật Tây thì điều 556 trong bộ Dân-luật Pháp có nói rằng:

« Phàm các đất đến dần nổi thêm ở giáp bờ sông, mà thêm một cách không trông thấy thì gọi là đất phù-sa.

Đất phù-sa ấy, thì người nào có đất ở giáp bờ sông người ấy được hưởng, bất cứ là sông vận-tải được hay không; nếu sông vận-tải được thì phải để dành một đường đi, theo như [illegible]

Như vậy, nếu theo như luật tây thì làng ông, có quyền sở hữu năm mẫu sa bồi ấy; nhưng luật tây đối với làng ông, lại không thi hành được vì phải trái với luật ta.

Theo như luật ta thì người có đất ở bờ, không được hưởng những đất sa bồi ở sông, mà phải là của nhà nước (đoàng-việt luật lệ điều 85).

Vậy thì 5 mẫu sa bồi ông nói đó, phải thuộc về sở Công-sản Đông-dương mà quan Thống-sứ thì có quyền quản trị.

Nếu làng ông muốn lấy làm đất công của hàng xã, thì hương-hội phải làm đơn nhờ quan Công sứ đệ lên quan Thống sứ cho. Nếu quan Thống-sứ xét là nên, thì sẽ làm một đạo nghị-định cấp cho làng.

Ph. h-L.

Tin Saigon

Ngày 18 Août 1926

Phòng thương mại Nam kỳ

Ngày 14 Août quan Thống-đốc Nam kỳ nghị định triệu tập các nhà thương mại Pháp và bản xứ để đến ngày 25 octobre này sẽ bầu ra 9 người hội-viên Pháp và 3 người hội-viên bản xứ thế cho các hội-viên phòng thương-mại hết hạn hay là thôi chức.

Việc tự trợ quyền

Trong buổi hội đồng ngày hôm qua, theo như lời của nhà nước bảo, hội đồng quản hạt đã ưng thuận mấy quốc sở tiền về các trái phiếu về quyền sở hữu của sở thi thu bản xứ, lợi tức là 610, 3/7, tiền vốn là 11 482 400 quan.

Quan Thống-đốc Nam-kỳ có nói: Tôi cám ơn hội đồng về việc bảo tồn ấy lại muốn nhắc dịp để bày tỏ cho tôi về việc tự trợ quyền, hiện nay sẵng được 4 triệu quan, ngoài giá lại còn 56,000 quan về trái của phiếu của hội cựu lục binh và thủy-binh quyền nữa.

Muốn cho tránh khỏi những lời bình phẩm kia khác, tôi xin nói để hội-đồng biết rằng nhà-nước không có ưng bách gì cả. Tôi để lại lệnh cẩn thận để giữ gìn cho việc trợ-quyền được thỏa lý tự do. Tôi lại được lời cam đoan rằng các số tiền trợ-quyền là tự sải bảo-tồn của nhân dân cả. Theo lời các đại-biểu bản-xứ khẩn khoản thành-cầu, tôi định cho phép các xã tặng nhà-nước những trái-phiếu về quyền sở hữu của các xã ấy. Và các trái phiếu mỗi xã có ít nhiều phiếu, mỗi tấm giá 1$ hay 2$ khi phải đi tại xa xôi, và phải theo những thể-lệ kể sẵng lời thời. Vậy xã nào có xin phép sẽ được đem trái-phiếu để tặng làm của trợ-quyền.

(Indopacifi)

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	30 độ
15 giờ	31 độ

Giá thóc gạo

Gạo hạng nhất, một tạ	10$55
nhì, —	10 15
ba, —	9 25
Thóc hạng nhất, —	5 85
Hạng ngô —	4 70

Giá học. — Kể từ ngày 19 Août 1926, giá học ở kho Nhà-nước định là 19 f. 00.

Thị giá quốc trái.

Ngày 17 Août 1926

3 %,	hoàn đầu		83 f. 90
3 ½ %,	hoàn đầu		241.70
4 %,	vĩnh viễn	1917	461 60
4 %,	»	1918	45' 55
4 %,	»	1920	64 90
4 %,	»	1925	95' 00
4		1925	95' 00

Ngày 18 Août 1926

3 %,	vĩnh-viễn	49 f. 90
5 %,	1915-1916	54 f. 60

Tin tàu. — Tàu « *Claude Chappe* » mang thư sang Pháp nay lại còn đến thứ sáu 20 août, hồi 5 giờ mới khởi-hành.

Các thư từ ở Hanoi chuyển suốt cũng sẽ do thầy-phái coi mang xuống Haiphong ngày 19 août.

Hội-đồng thành-phố — Đến ngày 25 août 1926 này, hồi 5 giờ chiều, các tiểu ban về Tài-chính và Công-chính và ban lấy đất sung công của hội-đồng thành-phố sẽ họp tại tòa Đốc-lý, do quan Đốc-lý Dupuis chủ-tọa.

* * *

Đến ngày 30 août 1926, hồi 5 giờ chiều, hội-đồng thành-phố sẽ họp kỳ thứ nhất về tháng août 1926.

Trong buổi hội-đồng ấy, sẽ xét những việc sau này :

1. Đặt một sở làm phúc;
2. Đặt một sở chữa kẻ hành-khất;
3. Việc thi-hành bản nghị-định ngày 7 juillet 1926 đối với các viện chữa bản-xứ ở tòa Đốc-lý.
4. Xét bản dự-định thế-lệ về việc đóng xe ô tô chở người đau.
5. Việc sửa sang phố xá ở khu Hàng-trống.
6. Việc sửa-sang phố-xá ở khu Hàng-mã, và khu Cột cờ.
7. Việc sửa-sang phố Lisonde và phố Nouvelle, khu Chợ, khu Nhà-thương và Lò lợn.
8. Đơn xin giảm thuế nhà-ở.
9. Đi chữa Thanh-an để lấy đất mở rộng thêm nhà máy nước.
10. Đi sát miếu ở gần chợ Hôm.
11. Đơn xin mua sân thành-phố miếng đất số 200 section S.
12. Việc đổi 112m² công thổ, về miếng đất số 614 section S lấy miếng đất công rộng ngăn ấy của Nguyễn-tự-Mai.
13. Thành-phố mua miếng đất tư ở phố Chaneaunieuf.
14. Bán đất cho Trần-thị-Hai.
15. Giấy xin mua miếng đất công số 19 section P, 46 m².
16. Giấy xin phép làm nhà trên đất công.
17. Mua 79m² ở phố Darignons;
18. Mua một cái nhà để mở con đường số 20.
19. Giấy xin phép đặt xe ô tô chạy điện để chở hành-khách.
20. Giấy công hội-trường hội A. T. A. C. xin mượn nhà hát thành-phố để đặt cuộc diễn kịch.
21. Giấy xin mua điếm, để sung vào việc kỹ nghệ.
22. Giấy hợp đồng mua vé đăng trong năm 1927.
23. Tính toán tiền phụ cấp cho M. Faye.
24. Trợ cấp cho Mme Borgeo
25. Thi-hành bản nghị-định ngày 2 juillet 1926 đổi các viên chức của thành-phố.
26. Giá hạn hầu giao-nước tạm thời năm 1920 về việc thu lợi nhà máy nước.
27. Xét lại các việc đã có giấy gửi đến nhà hỏi ý-kiến các đảng hội viên.

Tin nước — Nước xuống

Mực nước sông Hồng-hà ở Hanoi hồ 6 giờ chiều hôm qua, đo được 8m40.

Hồi 6 giờ sáng nay đo được 8m25, vậy đêm qua nước xuống được 15 phân tây.

Ba chỗ ở bên Gia-lâm thì hai chỗ hàn khẩu đã xong, còn chỗ ở Ái-mộ sông vẫn làm cho khó khăn lắm, vì nước sông chảy vào rất mạnh, lại mấy hôm nước nhích lên và mưa to quá, làm cho công việc hàn khẩu phải đình đến mất nhiều.

Tại chỗ vỡ ấy, nước đánh thành vực sâu, ngọn nước chảy rất mạnh, làm cho bao nhiêu đá đổ đi xuống; sách tăng không ăn thua. Hiện nay cứ ngày ngày tải hàng 500 đá đổ đi xuống chỗ vỡ. Vừa rồi, quan Thống-sứ Robin lại bàn cùng các viên kỹ sư Lemai, Auphelle cho lên dẫn các cây thông trên Phúc-yên đem về mà cắt sách chỗ vỡ ấy, thì lập tức chiều qua trở lại, quan Giám đốc chính-trị Graffeuil đã lên Phúc-yên, để sang Bupaud cho đẫn rừng thông ở đấy chở về chỗ vỡ.

Xét ra việc hàn khẩu chỗ vỡ này rất là khó. Tuy đã dùng đủ mọi cách, mà vẫn cứ ra đánh nào tụt nấy cái nước gớm ghê. Thoạt kỳ thủy dùng cách lấy dây tiếp buộc ghì những tảng đá lớn vào với nhau, rồi đánh lần xuống chỗ vỡ, nhưng đá lần xuống nước cũng đầy trái vào; sau dùng cách đan phên cuộn lại cũng đá vào, lăn xuống, nhưng cũng chẳng có công hiệu gì hơn cách trên; sau lại định dùng thuyền tháng đổ rồi đá vào, cho ra chỗ vỡ rồi đánh đắm; nhưng cách này xét ra vẫn tốn tiền quá mà vì thế để có công hiệu gì, nên không thi-hành. Kết cục phải dùng cách cứ lấy đá đổ xuống hai đầu chỗ vỡ, cho nó khỏi lở thêm ra, rồi mỗi đầu cứ cho từng chiếc bè chất rồi nhiều tảng đá, nhiều rồi đá cuội vào mà đánh đắm xuống. Như vậy chỗ vỡ sẽ không lở to ra nữa mà không đánh thành vực sâu được nữa. Ấy hiện nay công việc hàn khẩu bên Ái-mộ vẫn làm cách như thế.

* * *

Dân bị lụt bên Gia-lâm hiện vẫn còn ăn-nhờ tạm trú trong các tập trên mặt đê. Nước vẫn còn tràng toát sẽ đứng, mà cái ăn một ngày mất nhiều hết. Cái tình-cảnh thật là quẫn khổ, đáng tò-khổ vô cùng.

Tuy lắt lắm, nhiều nhà có hàng sản hàng tấm ở bên Hanoi chạy sang nơi, đoái thấy với cảnh ấy, cảm lòng không đặn, nên bỏ ra tự xuất của nhà đem gạo đem tiền sang tận nơi mà phân phát cho các người cùng khổ, hoặc cứ mỗi ăn ít nhiều người gom góp lại đem sang mà phát chẩn cho mọi người.

Tấm lòng bác-ái xét tới đồng bào, ra tay tế-độ như thế thật đáng qui, đáng trọng lắm thay. Tay rằng trong lúc ngồi trên cái nạn tầy trời này, một vài cái bố thí cũng chẳng thấm

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cung HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chụ. Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

vào đâu cả; nhưng một miếng khi đói, bằng gói khi no, dương lúc sắp cứu nhỡ, hãy biết được chất nào đỡ chất ấy. Cái cách cứu kẻ bị lụt nặt-sắng và chúng vánh như thế, có lẽ tiện hơn mà hợp cách hơn.

∴

Đô Lực-điền mấy hôm vừa qua chỉ rình những võ. Nước ở chỗ vỡ Gia-lâm nhảm mấy hôm nước sông lại mênh lên, chảy dồn về mạnh quá. Đê tràn cả. Thầm lụt ở trong và nhiều chỗ lắm. Đến nỗi quan châu hôm nay vẫn trần lực hộ đê ấy cho bằng được, mà sau cũng phải ngã làng. Vì đê ấy tràn, tức là mất Hải-dương hệ lụt cả. Tuy nhiên nhưng ta vẫn cố sức cứu cách hồi đắp, nếu nước mau rút đi, thì may ra thoát vỡ được. Hiện đã cho chở 5.000 bị đất xuống hộ. Ngày đêm dân phu làm chẳng nghỉ tay.

∴

Chỗ vỡ Văn quan (Thái-bình) vẫn hàn khẩu rất. Được mấy hôm nắng ráo, nước lại hơi xuống, nên công việc làm đã tấn tới lắm. Nếu cứ làm luôn được thế, không có gì trở ngại, thì may ra hết tuần lễ này có thể hoàn thành được.

Chỗ vỡ Hà-lão, như trong số báo hôm qua đã nói, nay đành bỏ, chờ cho nước cạn mới hàn khẩu được.

∴

Chỗ vỡ ở Vinh-bảo (Hải-dương) nay hàn khẩu đã tiệm vững. Nhưng mặt đê Thị-than và mặt đê Kẻ-giang (Hải-dương) xem chừng ngày ngập lắm.

Lại xảy chết đuối 12 người ở Hình thợ đi về chỗ vỡ Gia lâm. — Chiều hôm kia, hai chiếc tuyến trên có 12 người lính trong đạo công binh, mang đồ đồ xuống lấp chỗ vỡ, bến Gia-lâm, chẳng may thuyền bị nghẽn nước mình xô đi lật cả xuống, 12 người lính đều ngã xuống ngay đầu dòng nước sâu, ai cũng tưởng mười phần chết chín rưỡi. Lập tức người ta rộ lên thuyền xuống cứu, thì 11 người của lính được vớt sống, duy có một người đội, bị nghẹn nước đưa đi, chỉ vì vốn mãi không vào được, tính thế rất là nguy ngập. Sau có ba vị Bát và Phạm-khắc-Cai thấy thế, nhảy xuống cứu, mới vớt được lên, nhưng cũng đã mất một ít nửa thì khốn.

Vì lòng thành đối với nhân-dân bị lụt tôi có nói với quan Đốc Bi-cơ-Man (Piquemal) cùng một tạ gạo để thêm vào phát cho dân. Vậy hội nào đứng lên làm việc nghĩa mong nhận dùm để phát cho nơi tai nạn, xin cứ biên giấy lại phòng ngài, 38 hàng giò, Hanoi sẽ xin gửi đến.

5 848

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu bào chế Montès, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.

Viết thư mã hỏi giá.

Bản kỳ nhân dân đại biểu viện. — Đến ngày 30 Août này, thì Bản-kỳ nhân dân đại biểu viện sẽ họp kỳ hội đồng thường niên.

Chương trình như sau này :

Thứ hai 30 Août hồi 3 giờ chiều
Bàn ban trị-sự và chia ra các tiểu ban hội-đồng.

Thứ ba 31 août hồi 9 giờ sáng
Khai hội-đồng.

Chiều 31 août và ngày 1er và 2 septembre
Nghị việc xét bản dự định sổ chi thu năm 1927.

Ngày 3 septembre hồi 8 giờ sáng
Xét bản dự định sổ thu từ chương 45 đến chương 50 về việc công tác.

Ngày 4 septembre hồi 8 giờ sáng
Xét bản dự định sổ chi thu, chương thứ 27 và 28 về việc học đồ; từ chương thứ 29 đến chương thứ 35 về việc học; chương 37 và 38 về việc y-tế.

Xét bản dự định sổ chi thu, chương 41 và 42 về việc kiểm lâm.

Chương 43 và 44 về việc thú-y;
Chương 39 và 40 về việc nông phố.

Ngày 6 septembre hồi 8 giờ
Đọc và xét các lời thỉnh cầu.

Buổi chiều 2 hồi 3 giờ
Đọc và xét các lời thỉnh cầu.

Ngày 7 septembre hồi 8 giờ
Họp kỳ hội-đồng giải tán.

Tòa án Cai trị. — Tòa án Cai trị đã họp tòa Thượng-thẩm sáng hôm qua, để xét các việc sau này :

Việc M. Dargard kiện chánh phủ Bắc-kỳ;

Việc các người đóng thuế tỉnh Hà-đông xin giảm thuế thân;

Việc MM. Lê-văn-Hào, Trần-văn-Cam, Đỗ-xuân-Gia và Mmes Nguyễn-thị-Tuyên, Đinh-thị-Khang, Nguyễn-thị-Bé, Phạm-thị Khiêm, xin giảm thuế môn-bài;

Việc Mme Nguyễn-thị Cẩ tức Tín-ương ở Hanoi, xin giảm thuế thổ trạch;

Việc các tỷ rượu huyện Vụ-bản (Nam-định) xin giảm thuế môn bài;

Việc MM. Vương-vinh-Tuy, Ngô-văn-Giục, Tạ-văn-Tỉnh, Nguyễn-lý-Tương xin giảm thuế thổ trạch;

Việc M. Trịnh-xuân-Nghĩa kiện thành phố Hanoi; vân vân.

CINÉMA PALACE HANOI

Từ thứ tư tới 18 đến thứ ba 24 Août 1926
Chiếu một phim ảnh rất hay, rất có giá-trị cho phong-tục mới-mẻ

Xem rất có ích

AME D'ARTISTE

Comédie de mœurs modernes en 6 parties

Được một tích chuyện xem luân-thường đạo-lý, hay cho người nội nhìn không mỏi mắt, không chán, thực là ít có, như tích chuyện « Ame D'artiste » này là một chuyện mà đàn-bà, con-gái, người lớp trẻ con đáng nên xem lắm.

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh hẳn nay thì ở trên lọ thuốc phải có hiệu rõ « COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Casanz ».

Thuốc cũng vàng giấy giám lọ cũng vàng mà giấy học cũng vàng, các quý khách nên đòi hãng được như thế thì mới khỏi nhầm.

3009

Thành-phố ta với xã Hauvinê. — Trong năm 1926 thành-phố Hanoi có gửi giấp xã Hauvinê hai lần được cả thảy là 100.875 fr. 75.

Bằng các số tiền của thành-phố ta gửi giấp xưa nay, xã Hauvinê làm được nhiều việc ích lợi chung cho cả xã, như đặt đèn điện, đặt một cái máy cán v. v. . . .

Mới đây xã Hauvinê lại định dùng tiền nộp dược về năm 1926 để xây hai cái nhà cho thợ làm ruộng có gia-quyến ở, mua máy thợt chữa cháy, mua máy chớp bóng cho trường học, v. v.

Chuyến xe-lửa tốt ở Laokay về Hanoi. — Công-ty hỏa-xa Vân-nam có lời hỉnh-cáo để công-chúng biết rằng chuyến xe số 2002 ở Laokay về Hanoi đêm 23 rạng 24 août tới nơi này, phải đi đò từ Yên-viên tới Gia-lâm.

Còn chuyến xe số 2001 ở Hanoi đi Laokay đêm 20 août này thì nay hủy đi.

Hàng hóa đi xe hỏa về hội chợ Hanoi năm nay. — Công ty Hỏa-xa Vân-nam có lời hỉnh cáo để công-chúng biết rằng do nghị-định số 2902 ngày 2 août 1926 quan Toàn-quyền đã chuẩn y cho lại thi-hành về năm 1926 này các tuất lệ đã nói trong nghị-định số 2281 ngày 22 juin 1923 về việc tải hàng hóa các nơi về Hội-chợ Hanoi hay ở Hội-chợ tải đi.

Tại tòa Đốc lý. — M. Regnaut, chánh văn phòng tòa Đốc-lý nay nghỉ phép 1 tháng thì M. Kosch chủ sự phòng kinh tế giữ thay ở tòa Đốc-lý sẽ quyền mọi việc thay M. Regnaut.

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ CŨNG CẦN PHẢI BIẾT!

Một quyển sách có 3 đạo nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ:

1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*

2° *Việc khẩn đất ở miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ.*

3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*

Mỗi quyển . . . . . 0 $ 15
Tiền cước thường 0, 05
Tiền cước Recommandé thêm 0, 10

Thư và mandat gửi cho:
M. LÊ-NGUYÊN-ÚC
61-63, Rue du Coton
HANOI

5701

Thi thư-ký tập sự ngạch Tòa sứ. — Đầu hai ra chiếu hôm qua về sáng này như sau này :

VERSION

Un mot du philosophe Apollonius à Cicéron

Selon la coutume de son époque Cicéron alla parfaire son éducation en Grèce, puis à Rhodes, où il suivit les leçons du philosophe Apollonius Molon. Comme ce maître ne connaissait pas le latin, il lui demanda de parler en grec. Cicéron le fit volontiers, heureux de se perfectionner dans la pratique de cette langue.

Un jour, dit-on, il déclama en public avec tant de talent que tous les auditeurs furent ravis d'admiration et le comblèrent de louanges Seul, le maître ne prenait pas part à cet enthousiasme. Il écoutait attentivement, mais ne donnait aucun signe d'approbation. Quand le discours fut fini, il demeura longtemps pensif, sans rien dire. Puis, voyant que Cicéron avait l'air très affecté de son silence, Apollonius lui dit soudain :

— Cicéron, je t'admire, moi aussi ; je te loue comme tu le mérites. Mais ce n'est pas sans mélancolie que je constate les succès. Si je me réjouis d'avoir un disciple tel que toi, laisse-moi plaindre le sort de la Grèce. Les seuls avantages qui lui restaient, le savoir et l'éloquence, tu vas les transporter aux Romains

THÈME

Ông Phocion chữa tội kinh

Có người đến hỏi ông muốn đổi lại điều gì cho con chăng, thì ông nói :

— Tôi nhờ các ông thay tôi mà khuyên-bảo con tôi rằng, chớ có vì một việc con-con hôm nay mà thù ghét người thành A'hê-ca sau này nhé.

Ông Nì-ô lên là bậc người tiến thân nhất của ông, xin phép ông cho uống thuốc độc trước. Ông rằng :

— Ngô-huynh xin đợi đến ấy, thật là trái ý mà lại trần lòng cho độ Nhưng hình sinh đã chưa hề có tội nào đến gì với ngô-huynh, thì chẳng là hôm nay lại không chiều được ngô-huynh một lần sau cùng nữa.

Khi các tù đinh đã uống thuốc độc rồi, đến lượt ông Pheu-con thử hết mất cả. Người mới thuốc không có ai mời thêm, đó lấy tiền người một lần nữa, là mười hai đrachmes. Câu chuyện đồng cơ lâu lắm, ông thấy mỗi nhiều thì giờ, ông bèn gọi một người bạn đứng gần đó mà rằng :

— Ở Athènes này đi không có thì cũ đi không mất tiền nhưng vậy, thì anh huynh-đồng làm ơn trả cho nó liều thuốc nữa đi.

RÉDACTION FRANÇAISE

Les inondations de 1926

Décrivez ce que vous avez vu et faites part de vos impressions.

MỘT CÁI CÁO-BẠCH

Không phải là cáo-bạch, mà ai bảo là cáo-bạch cũng không cãi.

Hương-ký chủ nhân đi chụp các cảnh thắm ở vùng nước lụt, được hơn 40 bức ảnh, mỗi bức ảnh tức là một bức « CO-DÂN-ĐÒ », ai trông thấy cũng phải cảm-động. Bán từ một hào (0$10) trở lên, ai cho bao nhiêu cũng nhận, mà số tiền ấy lại xin đem tất cả để thêm lấy tiền dong gạo đi phát các vùng nước lụt. Mới đồng-bào chiếu-cố.

3039

At tin. — Bản-quán được tin buồn rằng ông Lê-văn-Tâm là ở tam lang cụ Lê-hữu-Bảo, vì là lãnh-đỏ ông Lê-văn-Tỷ thanh-tú 2 huyện-thành và ông Lê-văn-Tứ thanh-tú Bắc-ỷ, từ thế hôm nay lại nhà số 87 ngõ Phất-lộc.

Đến ngày 14 tháng bảy tạ (21 août 1926) hồi 6 giờ sáng sẽ làm lễ đưa đám rước về đồng làng Xa-la (Hà-đông).

Ông Lê-văn-Tâm là cụ học-sinh trường Công-chính sau sang du học tại Dioressans Boyés Sytoob học đường bên Hong-kong, được ba năm và đỗ tốt nghiệp văn bằng của chính phủ Hong-kong.

Hiện ông đương tòng sự tại sở Standard oil company of New York ở Haiphong.

Bản quán có lời chia buồn với quí quyến.

Tòa án Trùng trị. — Sáng hôm nay tòa án Trùng-trị xử những việc sau này :

Người làm công bất lương. — Ng-thị-Sán làm công khâu vá cho Mme Poletier rồi ăn cắp những đồ-nữ vải sản chỉ đáng giá là 10$00 đem về nhà đáng. Tòa phạt Ng-thị-Sán 4 tháng tù.

Hành hung. — Một hôm có một người say rượu đến lối thối với Tô-văn-Cát làm nghề cu-ly đang ngồi ở gần cửa ở bờ sông, Tô-văn-Cát lấy làm tức giận liền cầm cái gậy đánh vào trán bị thương chảy máu. Tòa phạt Tô văn Cát 25 quan.

Cướp giật rồi chống cự lại thi mặt thám. — Một hôm một người tên là Đoàn-văn-Giáo đi hai cái ô đi rảo xe đi ra bến tàu để đáp tàu thủy tỉnh Nguyên-duy-Duyên (làm nghề cu ly) chạy theo giật rồi trốn. Bấy giờ có lính mặt thám nghe thấy người mất ô kêu chạy đuổi Ng-duy Duyên, khi bị bắt thời nó chống cự lại để thoát trốn. Tòa phạt Ng-duy-Duyên 3 tháng tù và khi hết hạn tù thì phải đi biệt xứ chung thân vì tòa ấy trước đã 3 lần can án rồi.

Cược bán cóc vàng giả. — Hôm 27 tháng 7 tây vừa rồi, Phạm-văn Tuyên đến nhà một người tên là Ng-văn-Quang rồi ông có người đi có được con cóc vàng ở rượng đáng giá 2000 đồng muốn bán. Người ấy liền hẹn rằng đến hôm sau đem lại để xem rồi mua, nhưng ngờ là vàng có tẩm một lớp cam tô là Ng-văn-Tuyên (làm nghề thám) đi trình ở sở trước. Quả hôm 28 thì Phạm-văn-Tuyên đưa Đỗ-văn-Phương và Phạm-văn-Hồ đem con cóc đến giam hãm. Người ấy chưa kịp hỏi giá và chưa đợi nói là vàng hay là đồng gì, chỉ lấy xem 5 $ là không phải là vàng, liền ra hiệu cho con bắt trở rồi giải đến sở trình. Vì sở sẹp là ấy đi lúc chưa thành tội nên tòa tha cho Đỗ-văn-Phương và Phạm-văn-Hồ.

Đã lâu nay vẫn có bọn đi bán những cóc, cau, lá giầu v. v. bằng vàng giả mà đi có kẻ mắc phải. Vậy ai có tham lam cụ Lê-hữu-Bảo, vì là lãnh-đỏ ông Lê-văn-Tỷ thanh-tú 2 huyện-thành và ông Lê-văn-Tứ thanh-tú Bắc-ỷ, từ thế hôm nay lại nhà số 87 ngõ Phất-lộc.

Đến ngày 14 tháng bảy tạ (21 août 1926) hồi 6 giờ sáng sẽ làm lễ đưa đám rước về đồng làng Xa-la (Hà-đông).

Ông Lê-văn-Tâm là cụ học-sinh trường Công-chính sau sang du học tại Dioressans Boyés Sytoob học đường bên Hong-kong, được ba năm và đỗ tốt nghiệp văn bằng của chính phủ Hong-kong.

Hiện ông đương tòng sự tại sở Standard oil company of New York ở Haiphong.

Bản quán có lời chia buồn với quí quyến.

Tòa án Trùng trị. — Sáng hôm nay tòa án Trùng-trị xử những việc sau này :

Người làm công bất lương. — Ng-thị-Sán làm công khâu vá cho Mme Poletier rồi ăn cắp những đồ-nữ vải sản chỉ đáng giá là 10$00 đem về nhà đáng. Tòa phạt Ng-thị-Sán 4 tháng tù.

Hành hung. — Một hôm có một người say rượu đến lối thối với Tô-văn-Cát làm nghề cu-ly đang ngồi ở gần cửa ở bờ sông, Tô-văn-Cát lấy làm tức giận liền cầm cái gậy đánh vào trán bị thương chảy máu. Tòa phạt Tô văn Cát 25 quan.

Cướp giật rồi chống cự lại thi mặt thám. — Một hôm một người tên là Đoàn-văn-Giáo đi hai cái ô đi rảo xe đi ra bến tàu để đáp tàu thủy tỉnh Nguyên-duy-Duyên (làm nghề cu ly) chạy theo giật rồi trốn. Bấy giờ có lính mặt thám nghe thấy người mất ô kêu chạy đuổi Ng-duy Duyên, khi bị bắt thời nó chống cự lại để thoát trốn. Tòa phạt Ng-duy-Duyên 3 tháng tù và khi hết hạn tù thì phải đi biệt xứ chung thân vì tòa ấy trước đã 3 lần can án rồi.

Cược bán cóc vàng giả. — Hôm 27 tháng 7 tây vừa rồi, Phạm-văn Tuyên đến nhà một người tên là Ng-văn-Quang rồi ông có người đi có được con cóc vàng ở rượng đáng giá 2000 đồng muốn bán. Người ấy liền hẹn rằng đến hôm sau đem lại để xem rồi mua, nhưng ngờ là vàng có tẩm một lớp cam tô là Ng-văn-Tuyên (làm nghề thám) đi trình ở sở trước. Quả hôm 28 thì Phạm-văn-Tuyên đưa Đỗ-văn-Phương và Phạm-văn-Hồ đem con cóc đến giam hãm. Người ấy chưa kịp hỏi giá và chưa đợi nói là vàng hay là đồng gì, chỉ lấy xem 5 $ là không phải là vàng, liền ra hiệu cho con bắt trở rồi giải đến sở trình. Vì sở sẹp là ấy đi lúc chưa thành tội nên tòa tha cho Đỗ-văn-Phương và Phạm-văn-Hồ.

Đã lâu nay vẫn có bọn đi bán những cóc, cau, lá giầu v. v. bằng vàng giả mà đi có kẻ mắc phải. Vậy ai có tham lam thì bị cũng lên rồi bỏ không lấy. Mà khi chẳng để lừa được thì khó lòng mà lấy lại được tiền, vì chẳng đem tiền tìm đi rồi và gia cho thì mới có giá cả.

Nhà trồng cây cà-phê. — Ở đầu đầu M. Eilico Mathéo ở Sơnlây thường có thấy mất nhiều gà con và cà phê luôn. Sau đình bắt được Nguyễn-thị-Mè đến đến đêm nhổ đem về để làm cải. Tòa phạt Nguyễn-thị-Mè 1 tháng tù. còn Cha-văn-Chuyên cũng sau về việc ấy thì được tha vì xét không có chứng cớ.

Anh em họ lại thù nhau? — Một hôm một người tên là Ng-văn-Đức có việc vui mừng có mời họ hàng cùng bạn hữu đến, ăn uống đọc rồi, Ng-văn-Cần là người họ trông thấy có cái ống thuốc bằng bạc để ở quê rồi sinh lòng tham lấy rồi mất. Tòa phạt Ng-văn-Cần 3 tháng tù.

Tạ ga xe hỏa và bến tàu thủy. — Ngày hôm nay, 19 août 1926, số người đi lại ở ga xe hỏa và bến tàu thủy như sau này :

Tại ga xe hỏa

Số người đến: 65 người Âu
1214 — Á
Số người đi: 31 — Âu
1609 — Á

Tại bến tàu thủy

Số người đến : 8 người Tây
459 — Nam
Số người đi : 4 — Tây
310 — Nam

Ngoài quan lại. — M. Ng-Sán, trí-phủ hạng nhất, tốt học nghề nay bổ đi thương-tá Bắc-giang.

M. Trần-Xuân, tri-huyện Thanh-oai nay đổi đi huyện Vũ-thư, thay M. Ng-trọng-Khải đổi về Thanh-oai.

M. Cang-Gián-Vận, tri-huyện An-lão (Kiến-an) nay đổi đi huyện Thụy-anh (Thái-bình).

M. Vũ hội-Hoàng, tri-huyện Thụy-anh, nay đổi đi huyện An-lão.

M. Ng-xuân-Bình tri huyện Thạch-thất, nay đổi đi huyện Hưng-nhân (Thái-bình).

M. Ng-hoàng-Thao, tri-huyện Hưng-nhân nay đổi đi huyện Thạch thất.

Ng-v-Tâm, thăm-phái Học-trì (Phúthọ), nay đặc cách thăng thông-phán hạng nhì, hơn Trần Văn Hiệp biên-tu (7-1), nay bổ vào tòng-sự tại tòa nhì phúc Thông-sứ, để chờ kỳ về hưu.

M. Đoàn-thế-Hưng, thăm-phái Hảiduong, nay đổi đi huyện Bạch-trì.

M. Trần-ngọc-Ổ Gốc, thăm phái châu Con-dương, nay đổi đi Bảo lộc.

M. Bùi-trọng-Đại, cựu học sinh năm thứ ba trường Thành chương Nam-định, đã trúng tuyển kỳ thi thăm phái ngày 16 juillet 1926, quán làng Bảo-ngũ (Nam-định), nay bổ thăm-phái hạng tư và bổ đi huyện Phù ninh (Phú thọ).

M. Ng-đức-Chiêu, quán làng Vân-la thị, huyện Thanh-trì (Hà-đông) đã đỗ tại khoa ở Phủ-thọ năm 1918, nay bổ ở tòa phải hạng năm, hàm tăng cấp sản phẩm văn giai (9,2) và bổ đi Châu sơn (Tuyên quang)

Ngoài ân sắc. — M. Bát-tường-Vân, thăm tá thọ sự niên hàng 1.100$ mới bổ, nay bổ đi Nam-định.

Giới thiệu sách mới. — Quyển « Luận quốc-văn » dùng cho học-trò thi bằng Sơ-học yếu lược của M. Ng-ấu Nhi, giáo-học trường Bắc-ninh soạn, giá bán 0$30.

Số 46

BẮC-TỐNG

Dương-gia-tướng

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Tống Thái-tôn khi đã lấy lại được kinh-đô, *Dương-nghiệp* lập tức ra mắt. Ngày hôm sau, *Tống Thái-tôn* ra mặt triều, sắng các quan văn võ tới triều tiến bàn đến cái công trạng của cha con nhà *Dương-nghiệp*.

Phan-nhân-mỹ tâu rằng :

— Cha con nhà *Dương-nghiệp* thật có hết lòng trung-thành ở ngoài biên-giới, hộ-vệ nơi hoàng-thổ, mà làm cho quân Tiêu thái-hậu phải khốn-khổ, để đến lại nỗi công-tao ấy.

Tống Thái-tôn nghe lời, liền phong cho *Dương-nghiệp* làm *Bình-chương-phòng-ngự-sứ*. Khi *Dương-nghiệp* vào khấu-tạ, *Tống Thái-tôn* lại ủy-thác rằng :

— Nhà-ngươi đi ra đấy, nên hết lòng vì nước phòng-bị người biên-giới. Trong triều hễ có việc gì khẩn-cấp, ta sẽ cho sứ đến triệu về, đừng không thì nhà ngươi chớ có dời bản-nơi trấn-địa vậy.

Dương-nghiệp lạy tạ lui ra. Khi về đến *Võ-sinh-phố*, truyền bảo hai người con gái là *Bát-nương* và *Cửu-nương* phải ở nhà trông nom thân-mẫu, rồi mình cùng ba người con trai nữa thì lại đem quân đi sang *Hữu-châu*.

Lại nói chuyện bọn *Da luật-hàm-kha* nghe tin quân *Tống* bị thua ở *Phần dương*, sai người về tâu với *Tiêu thái-hậu*, xin thêm thế đem quân tiến đánh để lấy Trung-quốc. *Tiêu thái-hậu* họp các quan văn-võ triều-thần để tỉ-nghị việc đem quân đi đánh *Tống*.

Quan hữu tướng là *Tiêu-thát-lại* tâu rằng :

— Kẻ hạ-thần dẫn hết tài, xin đem quân đi đánh.

Tiêu thái-hậu nói :

— Nhà ngươi đi chuyến này, trước hết nên đối lấy ba chỗ : *Kim minh-trì*, *Âm-mã tinh* và *Trung-nguyên-điện* để làm chỗ cho quân ra đóng đồn. Bên *Tống* ta nhận thấy, ta hãy tạm rút quân về, đừng không thì sẽ vin vào lẽ mà tiến đánh vậy.

Tiêu-thát-lại vâng lệnh, ngay ngày hôm ấy cùng quan *Sát-hàm-hà* là *Hàn-diên-thọ* và *Da luật-hà-hà* đem ba vạn quân theo lối *Qua châu* quan tiến-hành.

Lại nói *Tống Liêu* đã nhiều lần sâm-phạm biên-giới, âu là ngày nay ta phải ngự-giá thân-chinh, để bảo cái thù thua trận ở *Phần dương-thành* thuở trước.

Khâm-thiên-tám tâu rằng :

— Bệ-hạ xa giá vừa về, không nên lại đi. *Phan-nhân-mỹ* là người vẫn hiểu biết tình thế biên-giới, nên sai đem quân đi đánh.

Tống Thái-tôn nghe lời, liền cho *Phan-nhân-mỹ* làm chức *Chiêu-thảo-sứ* để đem quân đi đánh *Liêu*. *Phan-nhân-mỹ* vâng lệnh, về điều trong phủ, có ý ngẫm nghĩ không vui.

Người con út là *Phan chương* hỏi rằng :

— Vì cớ gì mà thân-phụ có ý không vui ?

Phan-nhân-mỹ nói :

— Vua-tôi tiền-định cử ta đi đẹp quân *Liêu*, phận là tôi nếu ta không đi thì chối, nhưng cái hiểm một nỗi chưa biết lấy ai làm tiên-phong. Vì thế mà ta có ngẫm-nghĩ mãi chưa quyết.

Phan-chương nói :

— Cái tiên-phong ấy ngày trước mất, sao thân-phụ không cử ?

Phan-nhân-mỹ biết rằng,

— Còn bảo sẽ nói ?

Phan-chương nói :

— Cha con nhà *Dương-nghiệp* ở *Hàng-châu* thật đáng cử làm tướng tiên-phong.

Phan-nhân-mỹ bằng lòng mà bảo rằng :

— Nếu con không nhắc thì quyết nên ta quên mất.

Mở sáng hôm sau *Phan-nhân-mỹ* vào tâu với *Tống Thái-tôn* rằng :

— Kẻ hạ-thần vâng mệnh đi đánh, tấn chưa tìm được làm tướng tiên-phong. Trộm-phỉ triều-thần con *Dương-nghiệp* ở *Hàng-châu* vẫn thì một cõi thật phá võ quân *Liêu* vậy.

Tống Thái-tôn nghe lời, bèn thì sai sứ đến *Hàng-châu* tuyên-triệu *Dương nghiệp*.

Tờ chỉ tâu như sau này :

« *Ta thiết nghĩ nước nhà làm việc, e chính là tác trung-thần nghĩa-sĩ e nhân dịp lập công đó.*

« *Vừa đây quân Liêu lại kéo nhau e vào quấy-nhiễu biên-giới nhân dân e rất lấy làm kinh hãi. Ta có sai e Phan-nhân-mỹ lãnh chức chiêu-thảo-sứ để đem quân đi đánh, nhân quân e Liêu xưa nay vẫn sợ tiếng nhà e người, vậy nhà người lại nên đi e giúp ta một lần nữa.*

« *Khi tờ chiếu thư này tới nơi, nhà e người cứ việc khắc sử triều đi bàn e cách tiến đánh, chớ có chậm trễ.*

« *Ngự chiếu* »

Dương nghiệp tiếp được tờ chiếu, ngay ngày hôm ấy, đem quân về *Biện kinh*, vào triều-kiến *Tống Thái-tôn*. *Tống Thái-tôn* bèn thưởng cho rất hậu và phong làm chức hành-dinh đô-thống tiên-phong.

Dương lĩnh-công lạy tạ lui ra, về đến trong phủ, trông thấy *Dương* lĩnh-bá đang cùng *Thái-lang Sát* phu-nhân nói một chuyện vui. *Dương* lĩnh-công bước vào, cùng nhau làm lễ trong-nhau.

Dương lĩnh-bá hỏi :

— Tướng-quân về triều, có ắng hay có việc gì đó không ?

Dương lĩnh-công nói :

— Quân *Liêu* lại sâm-phạm bờ cõi, vậy ta thánh-thượng sai ra tiến vỗ, để đáng làm chức tiên-phong đi đánh giặc.

Dương lĩnh bá hỏi :

— Chú-tướng là ai ?

Dương lĩnh-công nói :

— Chính ông là *Phan-nhân mỹ*

Dương lĩnh-bá buồn rầu không bằng lòng mà bảo rằng :

— Người này khi trước ở *Hà-đông*, có bị trong quân làm sai nhiều, vậy có lòng thù-hiềm. May mà thánh-thượng minh sát, cho nên bắn không dùng kế ghi để hại được ta. Nay hiện-lĩnh ở trong tay hắn, mà cha con tướng-quân hiện đi điều-binh, chỉ còn sót có bốn người, giữ nạo cho bằn khỏi gia hại. Sao tướng-quân khó nghĩ đến điều ấy ?

Dương lĩnh-công nói :

— Tôi cũng biết như vậy, nhưng ở giữ vì mệnh-lệnh của thánh-thượng, khi nào dám trái !

Thái-quận Sát phu-nhân nói :

— Bố sáng mai tôi vào triều thánh-thượng, xin nài một vị triều-thần đi hộ-vệ cho lĩnh-công thì hễ khi đắc-lực ông thắng-đặc, cũng không về làm chi nữa.

Dương lĩnh-bá nói :

— Tôi xin theo *Thái quận công* vào triều.

Dương lĩnh-công xiết bao mừng-rỡ. Qua ngày hôm sau, *Dương* lĩnh-bá cùng *Thái-quận Sát* phu-nhân vào triều. *Tống Thái-tôn* nghe bảo, vội vàng xuống thềm đỡ ngay lĩnh-công.

Bấy giờ có hiểu vì *Dương* thái *Tống Thái-tôn* phải vén-khởi *Dương* lĩnh-bá nhưng lại không ? Sẽ kỳ *Dương* lĩnh-bá vẫn thường có ông cái gì đâu đấy. Trên trong mặt sẽ cái tài, có 8 chữ ngự-tâm ở *Tống Thái-tôn* làm cho không ? Sự gì lạ lùng, như trăm thần-bản ở ngoài tỉ đến không có loạn-giả tử đi, chẳng cũng cái như là tự đi vậy, bởi vậy mà *Tống Thái-tôn* phải *Dương* lĩnh một cách đặc biệt như thế.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

PAR VICTOR HUGO

(Suite)

-- Allez vous asseoir, dit le président. Accusé, restez debout.

On introduisit Chenildieu, forçat à vie, comme l'indiquaient sa casaque rouge et son bonnet vert. Il subissait sa peine au bagne de Toulon, d'où on l'avait extrait pour cette affaire. C'était un petit homme d'environ cinquante ans, vif, ridé, chétif, jaune, effronté, fièvreux, qui avait dans tous ses membres et dans toute sa personne une sorte de aiblesse maladive et dans le regard une force immense. Ses compagnons du bagne l'avaient surnommé Je-nie-Dieu.

Le président lui adressa à peu près les mêmes paroles qu'à Brevet. Au moment où il lui rappela que son infamie lui ôtait le droit de prêter serment, Chenildieu leva la tête et regarda la foule en face. Le président l'invita à se recueillir et lui demanda, comme à Brevet s'il persistait à reconnaître l'accusé.

Chenildieu éclata de rire.

— Pardine ! si je le reconnais ! nous avons été cinq ans attachés à la même chaîne. Tu boudes donc, mon vieux ?

- Allez vous asseoir, dit le président.

L'huissier amena Cochepaille. Cet autre condamné à perpétuité, venu du bagne et vêtu de rouge comme Chenildieu, était un paysan de Lourdes et un demi-ours des Pyrénées. Il avait gardé des troupeaux dans la montagne, et de pâtre il avait glissé brigand Cochepaille n'était pas moins sauvage et paraissait plus stupide encore que l'accusé. C'était un de ces malheureux hommes que la nature a ébauchés en bêtes fauves et que la société termine en galériens.

Le président essaya de le remuer par quelques paroles pathétiques et graves et lui demanda, comme aux deux autres, s'il persistait, sans hésitation et sans trouble à reconnaître l'homme debout devant lui.

— C'est Jean Valjean, dit Cochepaille. Même qu'on l'appelait Jean-le-Cric, tant il était fort.

Chacune des affirmations de ces trois hommes, évidemment sincères et de bonne foi, avait soulevé dans l'auditoire un murmure de fâcheux augure pour l'accusé, murmure qui croissait et se prolongeait plus longtemps chaque fois qu'une déclaration nouvelle venait s'ajouter à la précédente. L'accusé, lui, les avait écoutées avec ce visage étonné qui, selon l'accusation, était son principal moyen de défense. A la première, les gendarmes ses voisins l'avaient entendu grommeler entre ses dents : Ah bien ! en voilà un ! Après la seconde il dit un peu plus haut, d'un air presque satisfait : Bon ! A la troisième il s'écria : Fameux !

Le président l'interpella :

— Accusé, vous avez entendu. Qu'avez-vous à dire ?

Il répondit :

- Je dis -- Fameux !

Une rumeur éclata dans le public et gagna presque le jury. Il était évident que l'homme était perdu.

— Huissiers, dit le président, faites faire silence. Je vais clore les débats.

En ce moment un mouvement se fit tout à côté du président. On entendit une voix qui criait :

— Brevet, Chenildieu, Cochepaille ! regardez de ce côté-ci.

Tous ceux qui entendirent cette voix se sentirent glacés, tant elle était lamentable et terrible. Les yeux se tournèrent vers le point d'où elle venait. Un homme, placé parmi les spectateurs privilégiés qui étaient assis derrière la cour, venait de se lever, avait poussé la porte à hauteur d'appui qui séparait le tribunal du prétoire, et était debout au milieu de la salle. Le président, l'avocat général, M. Bamatabois, vingt personnes, le reconnurent, et s'écrièrent à la fois :

— Monsieur Madeleine !

XI

Champmathieu de plus en plus étonné

C'était lui en effet. La lampe du greffier éclairait son visage. Il tenait son chapeau à la main, il n'y avait aucun désordre dans ses vêtements, sa redingote était boutonnée avec soin. Il était très pâle et il tremblait légèrement. Ses cheveux, gris encore au moment de son arrivée à Arras, étaient maintenant tout à fait blancs. Ils avaient blanchi depuis une heure qu'il était là.

Toutes les têtes se dressèrent. La sensation fut indescriptible. Il y eut dans l'auditoire un instant d'hésitation. La voix avait été si poignante, l'homme qui était là paraissait si calme, qu'au premier abord on ne comprit pas. On se demanda qui avait crié. On ne pouvait croire que ce fût cet homme tranquille qui eût jeté ce cri effrayant.

(A suivre.)

Những kẻ khốn-nạn

Tiểu-thuyết của ông Victor Hugo

Nguyễn-văn-Vĩnh dịch.

(Tiếp theo)

Quan chánh-tòa nói:

— Cho mày về chỗ ngồi! Còn tên bị-cáo thì đứng dậy.

Bấy-giờ mũ-tòa lại dẫn tên *Chenildieu* vào. Tên này thì là tù khổ-sai chung thân, mình bận áo đỏ, đầu đội mũ quan-lục. Nó vốn vẫn phải dãy ở *Toulon*, nhân có việc này, quan cho giải nó đến để làm chứng. Người nó thấp bé, tuổi nó chừng năm - mươi, mặt - mũi nhanh-nhẹn, trán đã nhăn-nheo, gày-gò, da vàng bủng, coi bộ gân-guốc, mà hốt-hơ hốt-hoảng như người sốt-rét, chân tay minh-mảy thì ốm yếu, mà hai con mắt thì sắc-mắc lắm. Các bạn đồng-nạn với nó thường gọi đơn nó là *Je-nie-Dieu* (độc tựa tiếng *Chenildieu*, mà chiết nghĩa ra là « Ta-không-biết-Trời. »)

Kì thủy quan chánh-tòa cũng nói với nó như là nói với tên *Brevet*. Khi quan bảo nó không được phép thề, thì nó ngẳng đầu lên, sừng-sộ mà nhìn công-chúng. Quan chánh-tòa truyền cho nó phải lĩnh-tâm lại, rồi ngài cũng hỏi nó phải nhìn lại tên bị-cáo xem có thật phải là *Jean Valjean* không. *Chenildieu* phì cười mà rằng:

— Tôi chẳng nhận được mặt nó thì còn ai nhận được. Hai đứa cùng buộc một dây với nhau trong năm năm trời. Lão kia, mày giên dấy à?

Quan truyền:

— Cho về chỗ ngồi.

Mũ-tòa lại dẫn tên *Cochepaille* vào. Thằng này cũng phải dãy chung-thân, cũng mũ lam áo đỏ như thằng *Chenildieu*, nguyên nó là một người sơn-giả ở *Lourdes*, nửa ra người nửa ra con gấu ở vùng núi *Pyrénées*. Xưa kia nó đi chăn dê chăn bò trong núi, dương mục-dương mà tuột xuống một bậc thành ra thằng kẻ-cướp. Thằng này tì với thằng bị-cáo thì cũng mọi-rợ không kém gì, mà cái phần xuẩn-ngốc lại có chiều hơn. Nó là một đứa trong cái số người vô-phúc, mà ông Tạo-vật hình như mới phác-nặn ra, tự-hồ con thú dữ, lại nhờ tay xã-hội nặn thêm hóa ra thằng kẻ-cướp ở tù.

Quan chánh-tòa gia sức lấy lời ân-cần ngọt ngào mà nghiêm-chỉnh, để khiến cho lòng nó phải cảm-động, rồi ngài cũng hỏi nó căn-vặn như hai thằng trước, xem nó có nhận lại đích-thực tên bị-cáo chính là *Jean Valjean* không. Nó trả lời:

— Chính nó là *Jean Valjean*. Ngày xưa nó khỏe lắm cho nên có người lại đặt tên cho nó là *Jean-le-Cric*.

Ba tên tù ấy hẳn là thành-thực cả, cho nên lời khai của chúng nó quả-quyết như vậy, thì khiến cho công-chúng nhao-nhao cả lên, cái nhao-nhao lấy làm một điềm gở cho người bị-cáo, tên chứng thứ nhất nói xong còn nhao-nhao ít, đến tên thứ nhì thứ ba thì lại nhao-nhao nhiều nữa. Còn tên bị-cáo thì đứng nghe, càng nghe càng ngạc-nhiên ngẫn mặt ra, chính cái bộ mặt ngẫn ngơ ấy, quan chưởng-lý ngài đã cho là một cách giả tội. Tên chứng thứ nhất khai xong, thì mấy người *bon-dôm* đứng bên nghe thấy anh ta lẩm-bẩm trong mồm: A được! thằng này là một! - Khi tên chứng thứ hai cung xong, thì anh ta nói to tiếng hơn một chút, mà lại hình như cũng đắc-chí: Được! — Đến khi tên chứng thứ ba cung xong, thì anh ta reo lên một tiếng: Lạ ít có!

Quan chánh-tòa hỏi:

— Tên bị-cáo kia, mi đã nghe rõi dấy chứ? mi nói làm sao?

— Tôi nói: Lạ ít có!

Bấy giờ thì công-chúng nhao-nhao cả lên, cho đến các viên dự-thẩm cũng gần nhao nhao theo công-chúng. Ai nấy coi người bị-cáo là không sao gỡ được cả rồi. Quan chánh-tòa truyền:

— Các mũ-tòa đâu, truyền ai nấy im đi. Để ta đình chỉ việc tra hỏi.

Giữa lúc ấy thì ngay bên cạnh chỗ quan chánh-tòa ngồi có tiếng ồn ào. Rồi thấy một người đứng dậy nói:

— Hỡi *Brevet*, hỡi *Chenildieu*, hỡi *Cochepaille*! ba anh hãy nhìn lại phía này xem.

Ai nghe câu gọi ấy lúc bấy giờ đều thấy rùng mình lạnh gáy, bởi vì cái tiếng người gọi thật là thê-thảm mà ghê-gớm. Bao nhiêu mắt đổ dồn cả lại. Thì ra trong đám các quan-viên được cái đặc-ân ngồi sau lưng quan tòa mà xem, bỗng có một người đứng dậy, đẩy cái cánh cửa cao đến ngực ngăn, để đi từ chỗ quan-tòa ngồi sang chỗ người bị-cáo đứng, rồi đứng sừng-sững giữa tòa. Quan chánh-tòa, quan chưởng-lý, *M. Bamatabois*, với hai-mươi người nữa cùng nhận ra ai, cùng reo lên một lúc:

— Ông *Madeleine*!

XI

Champmathieu ta lại càng ngơ-ngác

Chính ông thật. Cây đèn của viên lục sự chiếu rõ vào mặt ông. Ông cầm mũ ở tay, quần áo vẫn chỉnh-tề, cái áo dài ngoài đóng các từ trên đến dưới. Da mặt xanh ngắt, mà ông lại hơi run. Tóc ông khi mới ông xanh ngắt, mà ông lại hơi run. Tóc ông khi mới tới *Arras* thì hoa-râm, mà bấy giờ thì bạc hẳn. Thì ra trong có một tiếng đồng-hồ mà đầu trắng ra được.

Bao nhiêu cổ nghẽn cả lên. Cái quang-cảnh lúc ấy không bút nào tả được. Công-chúng ai nấy ngập-ngừng trong một lúc. Cái tiếng thình-lình cất lên gọi ba tên chứng, thì nghe ra như oán như sầu, mà nhìn người cất tiếng, thì thấy điềm-nhiên một vẻ, cho nên không ai hiểu ra thế nào. Ai nấy hỏi rằng ai vừa kêu như thế. Không ai tin được rằng, cái tiếng kêu rợn gáy người ta đó, là do ở cái miệng người điềm-nhiên đứng đó.

(Còn nữa)

Tự do diễn đàn

Cũng vì lời trần-tình của các viên thừa phái

(Đáp lại bài: Mấy lời ngỏ cùng ông Đ. T. B.)

Vì có lệnh tổ-chức một hội đồ-sộ để chỉnh-đốn người tư-tuyển trong ngạch quan tại, cho nên tôi có thay anh em đồng-bào hỏi tôi tình-hình về quan trấn Bắc-Ninh, hoa may có bổ tên gì chăng. Nhưng nếu có bổ tên, thì cũng toàn-thể trong ngạch đều được hưởng, chứ có riêng gì ai! Tả thì, ấm sinh đâu! Ấy thế mà tôi bị bãi-khóa ngay. Sự bãi-khóa đó, tôi thoạt xem cảm đến, thì tôi cũng là bị quan phán vào bãi khóa ấy, - A tôi sống thiên-nghị và với nghị, chứ các ông phán cũng muốn cho mình được khỏi thất, cứ ai hơi đâu mà bãi-khóa mình — Không ngờ lại thành ra trong anh em bãi khóa nhau. Buồn cười thay! Chán ngán thay!

Vậy bắt đầu đi, tôi xin có mấy lời sau này hầu tỏ ra lại ông A Hon :

Ông kể cũng thập niên đồ hôn của ông là khổ khăn; chứ như chúng tôi, trừ các ông tư ra, các ông làm gì mà phải nhật vật.

— Xin ông biết rằng: các ông làm, tay nhẹ được phụ-cấp thật, nhưng cũng phải thi, nào là hai kỳ chữ nho, hai kỳ quốc ngữ, một kỳ chữ tây, được trúng tuyển có phải là dễ đâu? Còn cái công đèn sách của ông thì tôi đã biết rõ lắm. Chính bản-thân tôi, tôi đã từng đo ngồi dưới trong trường Pháp-học mất mà hiện nay tử đệ tôi cũng đều theo đuổi về nghề ấy. Tôi há lại không biết nỗi công phu ấy đâu. Nhưng tôi thiết tưởng trường Thành-chung mới là trường học phổ-thông thôi, chứ đỗ tốt nghiệp ở trường ấy đi có chắt gì là khó. Như công-phu của các ông ở trường Cao-đẳng mới gọi là khó, rồi ra đỗ đến cử-nhân tiến-sĩ chuyên-môn mới thật là khó được.

Ông nói: « Lối học cũ là lối học từ chương, đem bài thơ, bài phú ra mà ngâm vịnh, tưởng chỉ đã tiêu sầu khiển hứng như ai ngồi xem trong rạp hát thôi, chứ đi có ích gì đến đường thực tế ». Vậy xin ông tự vấn ông có thể đem câu bài thơ về công việc thừa-phái, thì liệu có thể sự không? Xin ông nhận kỹ rằng nếu ông là tay học chuyên-môn, mà cái sở học của ông thực có ích-lợi cho đời, thì ông hãy nên bài bác nền cổ-học; nhưng chẳng qua ông mới biết qua ít nhiều chữ Pháp mà đã biết tứ-chương là gì đâu? Lại xin ông biết cho rằng: Các danh-nhân tây-phương như La Fontaine, Victor Hugo, Lamartine, văn văn... có phải là chuyên về tứ-chương mà các tứ-chương ấy khi ông ở trường vẫn học không? các phái Pháp-học vẫn nàng bái không? Với chi ông đã nhao-báng nền cổ-học? Nếu cổ-học là cái tinh-tuý của nước ta hàng mấy nghìn năm nay; tiền nhân ta, tổ-phụ ta, vì nền cổ-học đó mà làm nên biết bao nhiêu công-danh sự-nghiệp, khiến đời sau phải kính, phải trọng. Tôi thiết tưởng ông không nên cho nền tảng học-thuật và công việc của tiên-nhân tổ-phụ ta là cái trò vui trong rạp hát, mà ông cười, ông riễu thì phải hơn. Tôi lại thiết-tưởng rằng, những bậc người cũng nước biết nhớ nguồn thì không ai nói thế, mà có nếu thì chỉ là những người đời không được biết cổ-học là cái gì hạn là có nói thế chăng!

Ông nói: ông có kêu chúng tôi là kém cái « tiền ngôn ngữ » vậy tôi không hiểu ông nói ba chữ đó là nghĩa gì? Nhưng thôi, ông không phải là phái nho học, thì trách chi ông. Nhưng mà về môn pháp-học, ông đã chắc hơn được chúng tôi chăng? Ông hỏi chúng tôi : « công văn tàu tư phần nhiều là chữ tây, liệu chúng tôi có thể thạo hơn ông không » - Tôi xin quyết đoán mà trả lời ông rằng: có thể thạo hơn được. Tôi không có cái hân hạnh biết ông là người thế nào và tăng sự ở đâu, nhưng cứ lời ông nói thì anh ông làm việc mới có phần nhiều là công văn tàu bằng chữ tây thôi, chứ nơi mà chúng tôi thong sự đây thì công tòa toàn bằng chữ tây hết, mà công văn tư tòa cũng thường thường bằng chữ tây luôn. Ông đã với chi đem cái chương trình niên khóa ở năm thứ ba hay thứ tư trường thành chung mà bảo chúng tôi? Vả lại, mới độ hai năm nay, nhà nước mới bỏ ông ra, nếu hai năm về trước nhau có ông, thì các công văn tư tòa bằng chữ tây đều phải xếp một chỗ để chờ ông hay sao?

Ông nói: « Vả phần nhỏ nào thì ông cũng đã đứng được, chứ không phải nhờ chúng tôi ». Điều đó thì tôi không chắc. Chính chữ pháp, ông vị tất đã đã đứng, phương chi là chữ nho! Tôi tưởng rằng tôi không được tăng sự chung với ông, nếu được thế ra, thì khi ông có cần nhờ tôi cũng sẵn lòng giúp.

Còn một câu đáng buồn cười nhất là câu: « vùng một bọn với nhau mà hầm tè ghen tị nhau ». Vậy thì chúng một bọn phu tẻo xe, bọn xe cao-xu có ghen tị với bọn phu xe nổi không? Chắc không. Xe bọn nào bọn ấy kéo chạy, vậy thì ta là người có học thức khi nào lại giở giọng hầm hè ghen tị nhau. Chẳng qua là tôi với nghị-định đã bày tỏ cái thiệt của tôi và các anh em cùng một cảnh ngộ như tôi, chứ tôi hầm hè ghen tị gì với ông. Nay nhơ họ đã vào khi tân cục, cần nhân tế-tất, ấm-sinh đều dần tiến mà hết, còn nhà cho phải theo phong trào mà xô vào môn pháp-học, thì ai chẳng tôi cũng đều đổi ngạch bài lòng ra ngồi bút nắn. Chúng tôi há lại không hành tâm mong rằng chính phủ trong sắt phải pháp học để bổng trong tử độ chúng tôi nếu có kẻ nào học đỗ đang thì có chắt công việc mà làm, tay sao. Can chi chúng tôi phải hầm hè ghen tị. Tôi tưởng chẳng người có chắt học thức, không khi nào tại những câu tầm thường hễ bỉ như thế.

Ông A-Hon ôi! xin ông hãy đọc lại đạo nghị định ngày 13 Janvier 1919 điều thứ 27. Đọc lại rồi, ông sẽ biết ông được thế là may mắn lắm. Nếu trong bài « trần-tình » của tôi có câu gì chỉnh lệch về phần riêng ông, thì tưởng ông cũng chỉ nên cười nhạt một cái thôi mới phải. Ông đã bỏ công làm cái vạch áo cho người xem lưng », có sao ông lại còn nói? Có phải thì là cái sở-nhìn ôn và cái sở-hành sẵn ông tương phản với nhau không? Nhưng tôi cũng không dám với trách ông, chẳng qua là tại tôi ông còn trẻ trong học thức ông còn non nớt, tính khí ông hãy còn xốc nổi, ý tuổi g ông chưa được sâu xa, cho nên ông vội vàng hấp tấp, không kịp nghĩ cho chín chắn. Trong bài trần-tình, tôi tỉ với các ông thư-ký kia; vì các ông thư-ký cũng là người làm giấy như mình, mà quyền lợi lại hơn. Sự so sánh ấy là cốt mong được lương nhiều và thăng chóng; nay vì một nỗi bất bình r ông, không chánh đáng, mà về sự tăng lương ông lại trái ý với tôi, thế thì còn nói gì nữa. Sau này, một khi ngạch thêm phải đổi chỉnh đốn lại, phải, thì đã được hạng mấy mặc lòng, mến là ngang với thư-ký tập-sự thì tôi, chứ hà tất cứ phải hạng ba? Như ý ông thì thành ra toàn thể ngạch thừa-phái mình vẫn kém ngạch thư-ký, thế có phải là ông nghĩ còn hẹp hòi không?

Ông A Hon ôi! Tôi khuyên ông nghĩ cho chín. Tôi với ông, đã xuất thân khác nhau mặc dầu, nhưng cũng là thừa-phái, thì cũng là người trong một đoàn thể cả. Ta phải nên có cái gương con lìn đìu dìu nhau khi nước chảy, chứ chớ nên bắt chước con mình con đánh nhau khi giới mua. Tôi không phải là sợ gì sợ công kích của ông, tôi chỉ sợ khách bàng quan đương sắp mắt quan sát mà cười ta; người cười ta ấy, không phải là người có học thức, mà là người tầm thường, thì ta nhục biết bao? Vậy thì ông hãy bình tâm lại, chớ nên nặng vọng nhau, khích bác nhau, mà phải thân yêu lẫn nhau, phải hòa nhã với nhau, phải đừng buộc cùng nhau bằng giây liện lạc vô-hình, và phải giữ gìn lấy đoàn thể để cùng nhau cũng tâm cộng sức.

Trước kia, khi tôi đăng bài « trần-tình » ở báo này, tôi chỉ ký tắt là Đ. T. B. Vậy nay tôi ký tắt cả họ tên tự và tên thật, cũng chỉ làm việc của tôi, Nếu ông có điều gì muốn chỉ trích tôi, thì xin viết thư riêng cho tôi biết, và bàn bạc cùng nhau cho thích hợp với lẽ phải, hà tất phải vạch lưng chạy ra đường cái, làm trò cười cho đời.

Tôi vốn phàm nhân thay là đương buổi thế-phong nhật hạ, nếu cái tình thần không được mỹ mãn, học thức không được sung túc, thì mình ngày ra làm truyện không ra thể nào. Ấy chỉ là một sự cần sau con, mà trong đồng bỉ để vì ý tứ nhỏ nhen, bỏ ngay mất cái mục đích cao xa; không trách lắm đến vấn-đề quan-hệ, không mấy khi không v ý riêng, mà tránh khỏi sự thất bại.

Mấy lời trần này là tôi miễn cưỡng mà phải viết để cho trong anh em khỏi ngại ngờ nhau, chỉ trích nhau; Rồi ra nếu ông không nói đến thì là sự hay cho anh em mình; nếu có nói nữa, thì tôi cũng coi như ngọn nước chảy xuôi, chớ tôi không bỏ đáp lại : Ừ.

Còn như: Lẽ hay lẽ dở, phó cho công luận khen chê; sự thật, sự hơn, để có quan trên suy xét. Dù thế nào mặc lòng, tôi cũng vẫn không hề nản chí, tôi vẫn theo cái ý hướng của tôi cho đạt tới mục-đích, và tôi cũng anh em đồng-chí với tôi về một mối tin cậy ở cái sân có ở bằng của Chính-phủ.

Đào-Chương Đặng-tiêm-Đạt
Thừa phái dinh quan Tổng-Đốc Nam-Định

Các việc lĩnh trưng và đấu giá

Ngày 30 août 1926 hồi 4 giờ chiều Tại sở Lục-lộ Bắc-kỳ ở Hanoi sẽ đấu giá làm cái nhà thương lấy cho tỉnh Hải-dương.

Việc tạm dụng giá là 9.272 $ 05.
Ký quỹ tạm 150.00.

Ngày 27 octobre 1926 hồi 15 giờ. — Tại nhà Thương-chính Hanoi và Saigon sẽ đấu thầu các số vỏ giấy in của các sở Thương chính trong năm 1927. Tiền lĩnh trong phải khai bằng bạc và bằng xu.

Điều lệ để tại tòa ba nhà Thương-chính Hanoi và phòng kế-toán nhà Thương-chính Saigon.

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty

(Rừng Bảo-đài, Rừng Phố-ai, Rừng Hạ-cương)

Chính sở tại Hanoi, 62, Phố hàng Bông

ĐIỆN-THOẠI số 150

CỦI, THAN,

GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG, tốt có tiếng, cả cây từ 7 tấc trở lên để làm cột nhà.

RỪNG, NỨA và các thứ lâm-sản nước Nam.

Đã sửng tại Bắc-cạn, Yênbay

VÌ MÙA MƯA

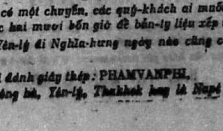
Sang Lào phải đi lối Đông-hà

CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI

Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung-kỳ

LƯỢT ĐI

Đông-hà cứ thứ ba chạy lên Laobao ngủ, sáng hôm sau đi đến Savanakhet đáp chuyến tàu thủy sang Vientiane.

LƯỢT VỀ

Savanakhet sáng sớm thứ hai chạy đến Schepone ngủ, chiều hôm sau tới Đông-hà.

Mỗi chủ-nhật chạy có một chuyến, các quý-khách ai muốn đi xin đánh giây-thép cho biết trước hai mươi bốn giờ để bán-tự liệu xếp xe cho tiện.

Đường đi Huế và Yên-lệ đi Nghĩa-hưng ngày nào cũng có xe chạy, xin lấy vé trước một ngày.

Lối đánh giây thép : PHAMVANPHI.

Vinh, Đông hà, Yên-lệ, Thakhek hay là Napé 2033

Những bộ tự đầu, đã in thành bốn quyển, một bên chữ Pháp, một bên quốc-văn, bán giá như sau này :

Quyển I	223 trang, bán.	0 $ 50	
— II	303 —	0 45	
— III và IV 199	—	0 35	
— V và VI 193	—	0 45	

Ở xa phải trả thêm tiền cước,
mỗi quyển. . . . . 0 $ 20
Cả bốn quyển gửi làm một tới 2 60

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Qu'est-ce que la Patrie

La Patrie, c'est d'abord tout ce que vous voyez et tout ce qui vous entoure : la maison paternelle, le coin de terre où vous êtes nés et où vous avez grandi; c'est votre village et les bambous qui le dominent ; c'est le clair ruisseau qui serpente dans la prairie où vous prenez vos ébats ; c'est la forêt voisine qui vous ombrage, les moissons dorées, le coteau qui borne l'horizon ; c'est toute l'étendue de pays que peut embrasser votre regard ! Mais le territoire de la Patrie n'est pas là tout entier sous vos yeux. Plus loin, au delà des limites de votre village, il y a aussi d'autres villages dont les bambous dressent dans les airs leur feuillage touffu ; il y a des grandes villes qu'anime une intense vie commerciale ; il y a de riantes collines semblables à celles de votre hameau, des montagnes qui élèvent jusqu'aux cieux leurs cimes gigantesques, des ruisseaux qui vous sont inconnus, des fleuves au cours majestueux qui répandent la fertilité dans des campagnes que vous n'avez jamais vues : tout cela, villes, villages, fleuves, plaines et vallées, vallons et montagnes, que renferme dans ses vastes limites la vieille terre natale, tout cela, c'est encore la Patrie !

Mais la Patrie ne comprend pas seulement ce territoire superbe que nos ancêtres nous ont légué, ce sol qu'ils ont défriché, fécondé par leur travail et où leurs cendres reposent, ces villes magnifiques qu'ils ont bâtie. s'il en était ainsi, la Patrie ne serait guère qu'une expression géographique. A côté de la Patrie matérielle, il y a aussi la Patrie morale.

La Patrie, c'est e core l'universalité de nos concitoyens, tout ce qui parle notre langue et qui pratique la religion de nos pères. les lois justes qui nous régissent. les mœurs qui nous sont communes ! La Patrie, c'est aussi le passé de notre pays, sa longue histoire se déroulant à travers les siècles. le souvenir des luttes que nos ancêtres ont soutenues pour maintenir l'intégrité du territoire, nos droits, nos principes et nos lois ! C'est le culte des grands citoyens qui se sont illustrés par leurs vertus civiques, des grands capitaines qui ont conduit nos armées à la victoire, de ces génies -- artistes, écrivains et savants qui ont fait rayonner au loin le nom de notre pays. de tous ces grands hommes. en un mot, qui ont collaboré à l'édification de notre grandeur et de notre gloire ! La Patrie, c'est ce drapeau que d'admirables soldats ont vu triompher, puis pâlir dans la fumée des batailles. c'est surtout le souvenir des deuils anciens et récents qui l'ont frappée, des désastres qui l'ont marquée les étapes douloureuses de sa marche à travers les siècles!

Voilà ce que c'est que la Patrie ! C'est notre pays d'aujourd'hui et celui du passé ; c'est aussi celui de l'avenir, car un lien nous rattache aussi bien ceux qui vivront sur notre sol qu'à ceux qui y ont vécu avant nous. Nos morts, nos descendants nous succèdent et continuent notre œuvre ; mais la Patrie, toujours vivante, immuable, indestructible, se continue elle-même à travers les âges, portant la gloire ou le déshonneur, selon que ses enfants l'ont bien ou mal servie.

C, Alberge.

Tổ quốc là gì ?

Cái nghĩa thiết-yếu nhất thì Tổ-quốc là đất cả những cái gì ta thông thấy, tất cả những cái gì ở quanh mình ta : nào nhà-cửa tổ-phụ ta, nào cái nơi mà ta sinh-trưởng ; nào là làng mạc quê hương bao bọc đầm đìa ở cả trong cái lũy tre ; nào là cái suối nước trong rất quần quít chảy qua cánh đồng như một vòng lẻo bạc, qua cánh đồng mà thân nhỏ ta nằm thường nô đùa ở đấy ; nào là cánh rừng cây đem cái bóng râm rậm rạp mà cho mát chơi ta ; nào là mảnh vườn mà chính đó ruộng cánh đồng, nào là những gì đồi mênh mang cho chân khuất chân trời, tóm lại là một khoảnh giang sơn mà cái nhỏ-giới ta thu được ! Nhưng thực giang-sơn của Tổ-quốc không phải là chỉ có những cái ta trông thấy đấy đâu. Xa ra lắm nữa, ngoài lũy thành tre giới-hạn làng ta, lại còn biết bao nhiêu làng mạc khác, chung quanh cũng có những cụm tre cao ngất từng không, cảnh là rường-rà ; lại còn thành t ị là nơi buôn bán phồn-thịnh ; lại còn những ngọn đồi tốt tươi mơn mởn giống như những ngọn đồi trồng thấy ở làng ta, lại còn những rẫy núi cao sát mây xanh, những giải bộc-bố sáo anh chạy thông thấy bao giờ, những danh xuyên đại hà dòng nước trong-suốt êm lìm cho đến địa phì-nhiêu, các anh chạy trông thấy được tất cả những cái ấy, những thành-thị, thôn-quê, đồng rộng sông to, đồi cao lũng thấp, tất cả những cái ấy cũng lại còn là giang sơn Tổ-quốc nhà ta !

Thế nhưng hai chữ Tổ-quốc lại cũng không chỉ ở riêng cho mảnh giang-sơn gấm-vóc mà ông-tiên ta đã ra công khai-thác, vun xới, tốn bao mồ hôi nước mắt lưu-truyền cho ta đến nay, vì cũng ở đấy mà mồ-mả tổ-tiên ta đặt-điểm ; những thành-thị tốt đẹp tổ-tiên đã gây dựng lên mà đến nay đề lại cho ta, nếu vậy chẳng hóa ra tổ-quốc chỉ là một danh từ về địa-dư mà thôi. Ngoài cái « Vật-chất Tổ-quốc » đó, lại còn cái « Tinh-thần Tổ quốc » nữa.

Tổ quốc lại còn là tất cả những người ta đồng bang ta, gồm cả những ai cùng nói một thứ tiếng như ta, cùng theo một tôn-giáo cũng như ta thừa nọ, cùng chịu một pháp-luật, cùng một phong-tục như ta vậy. Tổ-quốc lại còn là cái dĩ-vãng, là cái lịch-sử đã kể có mấy thế-kỷ, những trận chiến-đấu mà ông cha ta từng phải phơi xương tắm máu để giữ gìn lấy đất nước, lấy quyền-lợi, tên-chữ, luật phép của ta ! Là cái làng thờ bách những bậc hiền-nhân đã từng đem cái tiết-tháo trong sạch của mình làm vẻ-vang cho giống nòi, lòng thờ kính những bậc anh-hùng đã từng phen đua quân-quan của Tổ-quốc vào cơn dường đại-hãng, sự thờ kính những bậc thiên-tài như các nhà đại mỹ-thuật, các nhà văn-sĩ, các nhà bác-học, đã làm cho thanh-danh của Tổ-quốc được chói lọi phương-xa. toàn là sự thờ kính những bậc vĩ-nhân đã công-nhau xây dựng cái thanh-danh hùng-tráng của Tổ-quốc ta ! Ở quốc là ở trong cái là có mà những chiến-binh dũng sĩ đã trông thấy đào-thẳng hoặc bị mờ-âm trong vòng khói lửa biết bao lần ; nhất là những trong xưa, tang mới đã làm cho Tổ quốc phải chịu đau đớn, những điều tai hại đã cảm mến lấy những đoàn đường gian-khổ chông-gai trong cái một chiến thù trải qua bao thế-kỷ !

Đó nghĩa chữ Tổ quốc là thế đó ! Là cái hiện-tại Tổ quốc, cái quá khứ Tổ-quốc và cả cái trong-lai Tổ-quốc nữa. Vì có một cái gây nó dàng buộc ta với kẻ đến sau, cũng như dàng buộc ta với người đi trước. Tổ-tiên ta, con cháu ta sẽ kế-tiếp ta mà làm cho tròn cái công cuộc ta đương làm ; sau còn như Tổ quốc bất tiêu bất diệt, nó sống hết đời ky qua đời khác, tùy theo con cháu biết thờ hay không biết thờ mà chịu lấy sự vẻ-vang hay điều nhục-nhã.

(Trần-hồng-Anh.

Hoa Đào Trước Gió

(HẠN-TRUNG TINH-HỒ-LANG)

(Nghĩa-hiệp Kim-kiếm)

Sách dầy non 300 trang. Giá bán 0 $ 80. Cước phí 0 $ 20. Mua buôn trừ 15 phần. Thư và Mandat xin gửi cho :

M. BÙI-XUÂN-HỌC

Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi. 5.666

LE PARFUM DES HUMANITES

(Sở Kỳ THANH-HOA)

Soạn-giả : E. VAYRAC

Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Tựa chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đều nhau, giá mỗi quyển : **2 $ 00**

Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển : **1 $ 00**

Ở các tỉnh, xin đính thêm tiền cước gửi Recommandé : 0 $ 30 thì 2 $ 30 và 0 $ 20 thì 1 $ 00

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Tân-Dân-Thuyết

(Dịch sách Tàu)

(Tiếp theo)

Ta chỉ mới dựa những điều vốn sẵn, có để sinh tồn ở thế-giới này được không ? Không được. Đời nay không giống như đời xưa, người đời nay cũng không giống như người đời xưa. Thần xưa. Trung quốc ta có hai-dân mà không ông quốc dân, không phải là không làm nổi quốc dân, nhưng sự-thế xui nên như thế.

Nước ta từ xưa nghiễm nhiên đứng vững ở phương Đông này hiện giờ chung quanh đều những lối mọi rợ cả, chưa hề giao thông với một nước lớn nào ở phương khác, cho nên dân ta thường tại nước là *Thiên-hạ*. Nào tai mắt-ngực ta không, nào gan óc sáo động, nào những đạo thánh hiền dạy bảo, nào những lời tổ tôn đi tru ẩu, đều khiến cho có thể nên được cái tư cách làm một người, có thể nên được cái tư cách làm một nhà, có thể nên được cái tư cách làm một họ một làng, có thể nên được cái tư cách làm một nước, mà chỉ thiếu độc có một cái tư-cách làm quốc-dân trong một nước.

Ôi cái tư cách quốc dân đầu chưa chắc đã hoàn mấy cái tư cách kia, nhưng ngày nay đang là một cái tuổi đại của nước lớn sắp đứng, khỏe ăn yếu chịu, bon được hèn tan, nếu thiếu cái tư cách làm quốc dân ấy thì quyết không thể nào mà tự lập ở trong trời đất được. Ngày nay ta không muốn cho nước ta được cường thịnh thì thôi ; nếu muốn cho nước ta được cường thịnh, thì tất phải khảo xét xem cái đạo dân-tộc các nước sở-dĩ tự lập được phải có thế nào, mà chọn lấy những điều sở trường của người để bổ vào những điều bất cập của ta.

Ngày nay bàn đến việc chính trị, học thuật, kỹ nghệ, chẳng ai không biết chọn lấy những điều sở-trường của người, để bổ vào những điều bất cập của ta, nhưng không biết rằng dân đức, dân trí và dân lực thật là một cái gốc lớn cho việc chính trị, học thuật, kỹ nghệ đã hèn không chọn điều lấy, mà chọn điều khác, bỏ cái gốc mà cứu cái ngọn thì chẳng khác nào như người trồng thấy cái cây cần người ta vun rễ, mà muốn mượn cành lem chắp vào cây mình ; trong thấy cái giống của người ta dàn dạo, mà muốn mắc vào đem để vào giống mình vậy. Tuy tại cái đạo thu nhất những điều chưa có để cứu cho dân ta được đổi mới, ta không nên không nghĩ-ngợi cho thật kỹ.

Cái hiện-tượng muốn việc ở đời, không ngoài hai cái chủ nghĩa lớn : một, rằng bảo-thủ, hai rằng tiến-thủ. Người ta vận dụng hai cái chủ nghĩa ấy, hoặc lấy một cái này, hoặc lấy một cái kia, hoặc hai cái đều làm mà xung đột nhau, hoặc hai cái đều có mà điều hòa nhau. Trong hai chủ-nghĩa ấy chỉ lấy có một, chưa hề tự-lập được. Có xung đột tất có điều hòa. Sự xung-đột tức là mở lối cho sự điều hòa vậy. Khéo biết điều hòa, ấy là vì đại quốc-dân, tức như giống người *Ăng-cảnh-lê đầu-tiên đó*. Thời-thế như người tiến bước, một chân đứng và một chân đi, thì-dụ như người nhát đó, một tay cầm và một tay lấy. Vậy nên ta nói tân-dân ở đây, quyết không như những phường say mê vì thời tây, hễ hết đạo đức, học thuật, phong tục mấy nghìn năm ấy, cũng đã tự-tập ở trên cõi đất lớn này vậy.

(Còn nữa) M.

SÁCH LUẬT

Quan phó Bình-lương, *A. Dufour de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này :

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá . . . 2 $ 00

2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá . . 2 . 00

3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá . . . . . 1 . 50

4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá . . . . 3 . 00

(Gửi mua gửi thêm tiền cước, tính ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

Bán tại BẢN-QUÁN

NHỮNG LỜI RAO VẶT

(Les Petites Annonces classées du T. B. T. V.)

MỖI DÒNG CHỮ **0 $ 20** MỘT LẦN

Bản-quán mở ra mục này, cốt để giúp các bạn đọc báo, cần mua-bán đổi-chác thứ gì, thật rất dễ tìm mà giá đăng vào mục này lại rẻ tiền.

Giá tính chỉ 0 p. 20 một dòng, các ngài chỉ mất có 4, 5 hào mà cũng có thể đăng báo được. Không những thế lại còn tiện cho người nào cần mua bán thứ gì, các mem ở lời rao mục, thật tiện mà dường.

Giá 0 p. 20 một dòng, là tính cho các ngài không mua báo đồng-niên, còn ngài nào mua báo đồng-niên, mà khi nào muốn đăng vào mục rao hàng này, thì xin gửi cho bản-quán cái giấy cuốn báo, bản-quán xin tính rẻ đi một nửa tiền.

B. Q.

Nhà đất bán

(Immeubles à vendre)

Muốn bán một miếng đất, tỉnh 200 m2 ở Bạch-mai, giá rất rẻ. Hỏi tại M. Ng.-văn-Toản, 61, phố hàng Bông, Hanoi, sáng từ 7 giờ đến 11 giờ, chiều từ 2 giờ đến 6 giờ. 5.742

Một miếng đất ngay cửa nhà điếm, ngót 500 thước vuông muốn bán ; hỏi tại M. Bùi-xuân-Tiên ; số 9 phố Neyret, *Hanoi*. 5.743

Muốn bán một cái nhà số 85, phố hàng Cỏ (Gambetta). Hỏi ở đấy. 5.783

Bán một cái nhà tây ở Haiphong, Boulevard Henri Rivière, số 32, giá 4.500 $ 00. Hỏi tại số 7, Julien Blanc, Hanoi. 5.804

Muốn bán cái đất số 67, phố Henri-Rivière, Nam-định. Hỏi tại Mme Nhi sage femme Ô-mê, Thái-bình. 5853

Đồn-điền, ruộng, trại

(Concession, rizières, propriétés rurales)

Muốn bán cái trại 85.000 m2 ở cạnh chợ Hà-đông, trong có nhà bằng gạch, đèn, quạt sắn, cây cối nhiều, ai mua hỏi tại M. Đang-Thu, 37, phố hàng Điếu, Hanoi. 5.850

Nhà cho thuê

(Maisons à louer)

Cho thuê một cái nhà ở đường Trường thi, số 7. Hỏi tại bản-quán. 5.748

Xe ô-tô

(Automobiles)

Muốn bán xe auto Renault, 6 C. V. 3 chỗ-ngồi máy tốt, sơn mới, điện rất tốt, đủ các đồ dùng và đồ phụ-nghi. Hỏi tại Rue de la Citadelle (phố cửa Đông) n° 16. Hanoi -- về buổi chiều. 5.852.

Đồ-đạc

(Meubles)

Muốn bán lại một giá-hàng mới đóng bằng gỗ tạp. (6 tủ 3 quầy) chưa sơn, chưa kính, đóng rất chắc-chắn, rộng-rãi, kiểu đẹp, vốn làm hết 450 $ 00 nay xin tính rẻ hạ. Hỏi tại 119, phố hàng Bông. 5.807

Bán 2 máy ảnh 9×12 obj. O. Berthiot 5.7 và 61/2×9 obj. T. Zeiss. Téna 4.5 cho trả tiền dần. M. Hiếu, 13 bis, nhà Thương-Khách. 5.851

Súng và chó săn

(Chasse)

Muốn mua một khẩu súng săn « Verney Carron » calibre 20. Hỏi tại bản-quán. 5.766

Sách vở

(Livres)

Muốn mua một pho tự-vị cũ « NOUVEAU LAROUSSE *Illustré*. Đăng 7 quyển một pho. Hỏi tại số 20, Phố Tiền-Tsin, Hanoi. 5.767

Muốn mua một « collection Đăng-cổ tùng-báo. » Ai muốn bán hỏi tại nhà báo. 5.809

Muốn mua :

(On achète)

Muốn mua đồ xã cũ, các hạng. Hỏi tại 97 hàng Cỏ (Gambetta) Hanoi. 5.753

Muốn tậu một con ngựa tây có thể đóng xe và cưỡi cũng được. Hỏi tại nhà-báo. 5.811

Muốn mua : tủ gương đựng quần-áo, tủ kính đựng sách vở, bàn giấy. Giá rẻ. Hỏi tại bản-quán. 5.819

Tìm người làm

(Offres d'emplois)

Cần dùng một người thợ-mộc thật khéo để đóng đồ vặt. Lương cao. Hỏi tại số 61, hàng Bông Hanoi. 5.810

Cần dùng một người Géomètre annam và một người thư ký, biết tiếng thổ biết giữ sổ sách (teneur de livres) để đi thượng-du, lương cao, phải giấy chứng nhận tốt.

Hỏi tại : 51, Bd. Félix Faure, Hanoi. 5.843

Trường học

(Ecoles)

Trung-bắc Học-hiệu có lớp dạy vụ nghỉ hè. 5.756

Leçons de Violon. Musique. Solfège. S'adresser 4, Bd. Gia-Long. 5.801

Leçons de Français, jusques et y compris la Rhétorique.

Leçons de Latin, Cours Préparatoire et 1re Année par Professeur Français qui a reçu à Domicile. Ecrire : L. P. 128, Rue Duvillier. Prière donner adresse exacte. 5.795

Lạc con

(Mục này đăng không lấy tiền) (Enfants égarés)

Thưa các ông các bà.

Tôi có một đứa con giai lên chín tuổi, tên nó là Bản, ngày mồng 5 tháng Août (tức ngày 27 tháng 6 ta) nó trốn học mà đi chơi lạc mất, người nó tầm thước vừa phải, lúc nó đi, nó có mặc quần áo cánh trắng, mũ trắng, thắt lưng xanh, tay ôm mấy quyển vở. Vậy ông bà nào có bắt được nó, làm ơn đem nó đến số nhà 12, phố Ngõ-Huyện, cạnh nhà thờ chính Hanoi, tôi xin có tạ.

Phạm-huy-Lâm, kính cáo. 5.833

Tôi có đứa con dâu 14 tuổi, người thấp đầy, có một nốt ruồi ở đầu lông-mày bên tay phải, lạc từ hồi tám giờ tối hôm 8 Août 1926. Khi cháu lạc đầu vấn khăn satin hoa, mặc áo cánh trắng cổ-tròn, quần vải thâm.

Ông bà nào bắt được cháu hay thấy cháu ở đâu, cho tôi chuộc, hoặc cho tôi biết tôi xin chịu tiền phí-tổn.

Nay kính tạ

Vũ-đình-Tết

4, Rue de Takou, Hanoi. 5.843

Linh tinh

(Divers)

Bí đựng gạo, mới và cũ, mua ở chính tại xưởng dệt ra. SFATE, 18, phố Đồng-khánh, Hanoi. 5.806

Muốn đổi các thứ tem Đông-pháp lấy tem các nước. Ai có hỏi tại bản-quán. 5.808

Muốn bán một đôi chó giữ nhà, giống chó « Hồng-Kông » rất giữ lợn.

Hỏi tại : số 4 phố Gia-Long, Hanoi. 5.822

Thưa các ông các bà,

Bố tôi tên là Nguyễn-văn-Sửu tức là Ba-Bệ, làm nghề thợ may, lên làm tại phố Caravane (Lao-Kay) đã bốn năm năm nay không có tin tức gì về, vậy xin các ông các bà biết chỗ bố tôi làm ở hiệu nào trên Lao-kay, hay là bây giờ ở tỉnh nào xin làm phúc cho chúng tôi biết chỗ ở của bố chúng tôi để chúng tôi được gặp thì chúng tôi được đội-ơn các ông các bà lắm lắm. Các ông các bà có lòng chỉ bảo cho thì cứ viết thư về cho M. Huấn, Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi biết, còn tiền Timbre đán thơ hay là tiền giấy thép báo tin thì M. Huấn sẽ hoàn lại phân-minh.

Nay kính cáo

Mạo nhớn và Mạo con 5.826

Tên tôi là Nguyễn-cao-Thanh quán ở làng Khê-tang, tổng Đại-định, huyện Thanh-oai, tỉnh Hà-đông.

Tôi có lời nhờ quý báo làm ơn cho tôi một việc như sau này : Nguyên vợ tôi tên là : Vũ-thị-Lạc, 63 tuổi, dầu trọc, tóc hoa mơ, chột một mắt về bên tay phải, và gãy một cái răng hàm trên ;

Bị bệnh điên đã hơn hai mươi năm nay, lúc tỉnh lúc mê, đã đi hai ba phen, tôi đã tìm về được, đến ngày 26 tháng năm annam thì lại đi mất tôi tìm đâu cũng không thấy nữa, vậy ông bà nào trông thấy người hình dạng như thế, xin làm ơn cho tôi biết tin, xin đi như sau này : M. Nguyễn-cao-Thanh, rue du Riz (cha chợ Đồng-xuân) n° 46, Hanoi, tôi xin đến nhận và xin hoàn những tiền phí tổn.

Hay là có chết ở đâu, ông bà nào có thấy cũng xin làm ơn mà cho tôi biết được như thế, tôi xin cảm tạ vô cùng và bồi tiền tốn phí. 5.824

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI :

QUYỂN THỨ NHẤT, QUYỂN THỨ NHÌ, QUYỂN THỨ BA VÀ THỨ TƯ, QUYỂN THỨ NĂM VÀ THỨ SÁU

« NHỮNG KẺ KHỐN NẠN »

(LES MISÉRABLES)

Soạn-giả : Victor Hugo

Dịch-giả : Nguyễn-văn-Vĩnh

VĂN PHÁP VÀ VĂN QUỐC-NGỮ ĐỐI NHAU

GIÁ BÁN : Quyển thứ 1, mỗi quyển . . . . . 0 $ 50

" — 2, — . . . . . 0 . 45

" — 3-4, — . . . . . 0 . 85

" — 5-6, — . . . . . 0 . 45

Tiền cước gửi Recommandé, mỗi quyển . . . . . 0 . 20

" — *cả 6 quyển gói làm một* . . . . . 0 . 40

Quyển thứ ba và thứ tư đóng nhập một — năm — 1926

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-báo rằng : phàm những số tiền quá hai hào (0 $ 20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes) ; chớ đừng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem viễn thư (timbres-postes), từ thứ 0 f. 10 (0 $ 04) trở xuống ; chớ đừng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được lão biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho ; hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. * Mua báo thì tính từ lúc nào mãng mới không tính trở lại cho qua.

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo, 15 nhà-binh
Mặt số kim có phát dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 41 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
29, Phố Paul Bert, — HANOI
3011

Cải-lương
Hí-viện
RẠP HÁT MỚI
42, Phố Hàng Bạc, Hanoi
SẮP SỬA DIỄN
KIM-VÂN-KIỀU
Hát chèo cải-lương
Tối thứ năm 19 Août
diễn
ĐỨC MẪU THOÀI
Sự tích thật hay, ra trò thật khéo. Lúc hiền thánh có đám rước rất nguy nga.
Tối thứ sáu 20 Août
diễn
MẪU ĐƠN KỲ NGỘ
Tích này có nhiều vai trò tả lắm điệu-bộ rất tài-tình, lại có vai mọi rất hay và buồn cười.
Thứ bảy này diễn lại
LÒNG NÀY AI TỎ?

Dépuratif Ribal
Thuốc tẩy huyết và tiêu độc
Thuốc này rất hiệu, rất có công, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.
Giá tiền: 2 $ 50
Pommade Ribal
Làm cho đỡ đau, trừ trùng độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, về các bệnh ngoài da. Thuốc này dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.
Giá tiền: 0 $ 80
BÁN TẠI HIỆU DƯỢC-HÀ
L. BLANC
31, phố Paul-Bert, Hanoi
3009

NHÀ BÁ-CHUỒNG
TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:
Peptonate de fer MONTÈS
Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọ.
Giá tiền: 0 $ 80
3010

SÁCH MỚI XUẤT BẢN
LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER
Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam
Bán tại nhà in bản-quán
Giá mỗi quyển. . . . 0 $ 30
Tiền cước mỗi quyển . 0 $ 12
Ai ở xa xin viết thư về cho
ông Bùi-xuân-Thăng
91 — 93, Rue du Coton — Haiphong

Nạn xe cộ. — Ngày hôm 17 vào hồi 8 giờ sáng, cái xe đạp của người Khách tên là Lao-Chong. Khi đi đến trước cửa chợ Đồng xuân thì đụng phải cái xe nhà của M. Trương-minh-Sanh do Trần-Vượng kéo, chỉ có cái xe nhà hơi bị hỏng, còn người không can chi.

Ngày hôm 18 vào hồi 3 giờ mười lăm, cái xe hàng số P. A. K. 2 do Trần-văn-Thề ở phố hàng Bông số 56 kéo, khi đi đến phố Đỗ-hữu-Vị đụng phải một cái xe độc mã của M. Citroen ở Ô-quan-chưởng số 18 do Nguyễn-Thiện cầm cương. May người không can chi.

Nạn ô-tô. — Ngày hôm 16 vào hồi 6 giờ rưỡi, Bùi-văn-Nhu khi đi đến phố Tràng-thi thì bị một cái ô-tô đụng phải, may người không can chi.

Ai đánh thế? — Theo lệnh quan Biện-lý, sở mật thám đã cho xét về việc một người Âu thua không biết ai đánh mình bị thương.

Ba cái xe bò — Lê-văn-Ly ghìn 49 tuổi ở Phố-nhân (Hà-đông) cản việc ăn cắp 3 cái xe bò của Lê-Quỳnh-Canh, ở Thái-hà ấp, nên đã bị bắt giam xét.

Môn trộm 70 đồng. — Đỗ văn Trung, 17 tuổi ở phố Hàng Than, can việc ăn cắp 70 đồng của Chu-thị-Bộ, nên đã bị bắt giam xét.

Tin sau cùng

Tại hội đồng các quan Thượng thư nước Pháp

Hội đồng các quan Thượng-thư đã họp xét việc ấn-định giá hàng hóa bán ở các nơi trong nước, và hạn chế một vài thứ hàng nhập-cảng. Cứ như lời trình ở các nơi, thì tại các công sở tỉnh giấy đã được tới 600 triệu. Ông Poincaré định họp ty soi về thuế trực-thu, và ty soi về thuế trước-bạ lần một.

Một việc mưu hại quan Toàn-quyền nước Cao-lý

Một việc mưu hại quan thầy-quan nguyên-soái Hatô, là Toàn-quyền ở xứ Cao-lý bị phát-lộ. 3 người thuộc về đảng cộng-sản bị bắt ở Taihyu và Djaehgt Cao-lý.

(L'Impartial)

VIỆC BẮC-KỲ

KIEN AN

Đá bóng thi. — Chiều hôm chủ-nhật vừa rồi hội Olympique Haiphonnais sang Kiến-an đá thi với hội Club Kiennais. Thoạt đầu liên trông như hội Olympique có phần sút sức non. Đúng 4 giờ ông trọng tài mới kêu còi, hai bên giàn quân xong thì đá. Đá một lúc thì bên Club Kiennais được một vào, tại bên lão bấy giờ mới ra sức. Được 2 temps hai bên đá lại sang hẳng hái lắm, quả bóng truyền đi luôn luôn không hề mấy khi rơi xuống đất. Trông như những bay phượng múa vậy. Bên Club Kiennais có người arrière fixe người avancant mang bóng rất tài. Bên Olympique có hai người arrière tả tìm quả xuất sắc lắm. Đến 2e temps bên Olympique lại thua ba vàn mà gỡ được có một vàn. Kết cục thì bên Blue Kiennais thua một vàn được 4 vàn.

Xin có mấy lời khuyên ông hai hội có sức luyện tập cho thể dục nước nhà chóng được tiến bộ.

T. Q Hiệp

CAMPHA

Đã biết hát đặc biệt chưa. — Có một bọn tự xưng là học-sinh Hà-thành, đi du lịch vịnh Hạ-long nên có lưu lại mỏ Campha, đã hiến cho bà con ta, một cuộc vui đích đáng. Trước là trổ tài trên sân khấu, sau là kiếm ít nhiều để cho tuồng du lịch khỏi thiếu thốn. Trước khi diễn cũng phát các bạch tự xưng là sinh-viên, tài tử đi tặng diễn các nơi thành-thị đều được hoan-nghênh lắm. Những lời quảng-cáo đó ai nghe mà chẳng sông nhận là một buổi hát đặc biệt, nên đã nhao đến xem cũng đông. Nhưng khi vào trong nhà hát, ngồi lên sân-khấu mới biết toàn là những tài tử lên người, Bộ dạng và giọng hát thật là lâm nhơ tai, chương mắt các bà con đi xem. Thảng thiệt các thì tử luyện tập thế nào, mà lại đặt-biệt như thế!! Vậy xin có mấy lời ngỏ cùng bà con ta biết cái bọn giả dối ấy mà lánh xa, kẻo mất tiền lại mang cái dại.

V. Q. lai cảo

MUỐN ĐỠ TỐN TIỀN

Muốn cho quần áo được trắng trẻo và thơm tho; Các ngài nên mua Savon « HIỆU ĐẦU THỎ » (Le Lapin) là một thứ xà-phòng rất tốt, không hao, đã nổi tiếng ở khắp cõi « Đông-pháp » này:

Ở Hanoi và các Hiệu tạp-hóa lớn các tỉnh đều có bán.

Mua buôn xin hỏi Hiệu Bạch-Đằng, N° 73, phố hàng Bồ Hanoi. Giây nói N° 341.

P. S. Xà-phòng hiệu « ĐẦU THỎ » này đã được quan Tòa, bản-hiệu gửi độc-quyền, ai làm không gì được tâm giả.

3051

THÁI-NGUYÊN

Ái tín. — Bản quán được tin cụ Phạm-Bồng, Hàm-lâm thị độc học sĩ, hưởng thượng thọ, hưởng nhất lưu-trí tại tỉnh Thái-nguyên, mất ngày hôm qua, tại nhà riêng của cụ ở bản tỉnh, năm nay hưởng thọ 66 tuổi. Cụ nguyên quán ở Phương-vũ, phủ Thường-tín, (Hà-đông), làm việc quan đã lâu năm, nhiều người quen biết. Bản quán có lời kính viếng và chia buồn với quí quyến.

CAO-BẰNG

Cuộc tự ý trợ quyên giúp cho tiền tây được tăng giá. — MM. Phan-vinh-Tinh, lý-trưởng 22f.75. Chân Nguyên bình 227f.50. Chef du marché de Cao-bình 81f.90. Châu Thạch-an 820f. Nông-ích-Tu, thừa-phái 20f. Hà-vu Hie, thừa-phái 20f. Tsiu-siu-Nam, chef de congrégation 41f. Lay-giau-Minh, Chi-mao-Giong, Ly-g'eu-Hinh, đều buôn bán mỗi vị 41f. Thong-sinh buôn bán 102f. Làng Lênh-tiêm 6f. Làng Pnáco-bình 6f. Cộng 1525f 65. Làng Nhuyng-bun, Tho-cương, Cối-khê, Thanh-mên, Phúc-bình mỗi làng 4f. Làng Lênh-tiêm 4 f. Cộng 8f

HƯNG YÊN

Cuộc tự ý trợ quyên giúp cho tiền tây được tăng giá. — MM. Đông-fat dit Vong-tao-Vinh, buôn bán 364f. Đức-xương dit Tsin-s'n Tong, Lương-ích dit Tang-lay-Bao, Lợi-xương dit Tsin-yoh-Hin, Lâm-vinh-hồng dit Hong-Ky, Sinh-fat dit Tran-dan-So, Tinh-ký dit Tchung-Con, Hợp-xương, Minh-ký dit Lau-ta-Sy, Bảo-sinh đường dit Thu-wu Lang đều buôn bán mỗi vị 284f Hòa-hưng dit Wong-Kam, Nghĩa-ký, Tchap-song dit Kok-king-Thong mỗi vị 98f. Hopfat dit Wong-hoe-Tchan 38f.40. Cộng 1666f.40.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Chết. — Vào khoảng ba giờ sáng ngày mồng tám tháng bảy ta nầy, nhà Cầu-Ngơ ở trong thành bị phát hỏa cháy mất một cái nhà, đồ đoàn không lấy gì được cả. Trong lúc đêm khuya thanh-vắng, không phải nếu-khi nào ngủ cũng không để đèn đâm không biết vì đâu mà bỗng nhưng bị cháy, chỉ là ở trong cũng có điều gì bí hiểm.

Mong rằng quan trên tới hỏi cho ra, để ngừa về sau.

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	18 Août hồi 6 giờ	19 Août	19 Août hồi 6 giờ
Lao-kay	78.44	78.44	78.29
Yên-bày	29.71	29.61	29.36
Việt-trì	13.30	13.29	13.08
Hanoi	8.66	8.40	8.25
Vạn-yên	8.45	8 45	7 90
Hòa-bình	6.62	6.60	6.51
Tuyên-quang	4.30	4.20	4 20
Phú-Doan	20.68	20.88	20.98
Phú Yên-bình	0 70	0.70	0.70

Trên sông Thái-bình

	18 Août hồi 6 giờ	19 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên	19.16	19.07
Lim	3.25	3.10
Phả-lại-thương	3.42	3.40
Đáp-cầu	3.84	3.80
Phả lại	3.33	3.25

Le PARFUM des HUMANITÉS
(Sở-Ký Thanh-Hoa)
Dược-sĩ: E. VATRAC
Dịch-giả: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Yêu chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển. . . . 2 $ 00
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển . . . . . 1 $ 00
Ở các tỉnh, xin đính thêm tiền cước gửi
Recommandé: 0 $ 30 thứ 2 $ 00
— 0 $ 50 thứ 3 $ 00
BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Luyện tập quốc-văn

Thư viết cho bạn ở Hà-thành để kết nghĩa làm anh em

Yên-thế ngày 29 tháng 9 năm Ất sửu

Em Vinh,

Một lần nữa Hà-thành tự thẹn, phát chẩn đã chiếc bóng lẻ loi! ngẫm cho chiếc bóng lẻ loi, nói k'a rằng nọ đâu người hôm xưa? Lại thêm nỗi trận mây mưa, cảnh buồn sao khéo trên người nỡ mà?

Nhớ khi xưa cùng nhau chung bóng, chung đèn, chung lời ước, chung gió, trăng vời đồng tâm. Mà đến nay đã lỡ đường cách trở!

Nhưng mà thôi:

Đã hợp tất phải ly,
Vại rồi đến ai bi.
Đời người ai thoát khỏi,
Nông nỗi tác phân kỳ

Nhớ em mà lan man như đến cả Kim Cai, Đức-Thịnh, mà Hứa-Thịnh với Kim-Chi cũng đều vắng tê?

Mặt mà mây khói, cách trở nước non, bước đi một bước một chậm, cây xanh, đường trắng lòng con thêm tơi bời!

Em Vinh ơi? Tạ ngày được tin em trúng tuyển, lòng anh thật lấy làm mừng vô-hạn; mừng em đã có chỗ tạm gọi là an thân rồi đó.

Vậy thì: trời kia đã không phụ công người đèn sách, người nào rõ phụ ơn trời bao cho.

Em quyết em gắng bước kịp người, Một mai thi đỗ ở đời làm gương. Em chớ như anh đây mà xấu hổ lắm đó. Xấu hổ với người, với vật, với vũ-trụ, với non sông cả đến thổ mộc cảnh khuya, quỷ vàng buổi sớm. Đăng thẹn thay cho anh, mang tiếng nam-nhi mà nặt I tại chẳng làm gì cho ai cả. Lại-thôi ngày hai buổi ở với lũ học trò, xong rồi lại nằm kêu, nghĩ có chán chưa?

Làm lớn anh cũng muốn như ai, cố chen chân vào trong vòng danh lợi, cũng biết ở đời này cốt là đồng tiền cho nhiều, bè đảng cho mạnh, ấy là quan, ấy là thời đó. Nhưng nghĩ lại: công danh bất như nhàn, cam gì mà mưu chuộc lấy cái hư vinh.

Thôi thì:

Mặc ai chen chúc lợi danh,
Rừng xanh, nơi đó yến đành phận ta.

Mến là:

Đã sinh ra kiếp làm người,
Đem thân mà trả nợ đời cho xong.
Tấm lòng vàng vặc trăng trong,
Chữ trung, chữ hiếu cho hòng nỡ đang quên.

Ai công hầu, ai khanh tướng, ai ai cũng mặc ai, chỉ khuyên em một điều: cố giữ sao cái thân cho trong sạch suốt đời, ấy mới là ngoan.

Mấy lời thâm-thuý, mong em phụng đáp thay nhau, sau chúc em công danh chóng hiển đạt và sức mạnh an hòa.

Nay bút:
H. P.

NHÀ BÁ-CHUỒNG
TỨC LÀ HIỆU Bảo-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:
ABLENNOL
là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất: Santalol
chất: Salol
và chất: Urotropine
3001 Giá 1 $ 20 một hộp

● KÝ TÊN KHÔNG RÕ
Bạn quán cần nhắc người mua báo hãy để ý khi gửi viết thư đến hỏi bản-quán, thì nhớ hãy ký tên và ghi rõ chỗ ở cho thật rõ ràng, kẻo khi quán cần giấy quán ký, đã cho người thư đi mà không thấy trả lời, thì thật là thiệt thòi cho bản-quán lắm. Vậy xin các ngài chiếu cho như thế, khi có việc gì cần hỏi bản-quán không hiểu ở nơi nào thì thôi.

Bột ăn PHOSPHATINE FALIÈRES
tiếng lâu nay, bán nơi dùng trong hộp thiết hàng cm khít kinh lắm.
Có trữ bán cùng khắp — Tại đại lý ở Paris, 68 rue de Turbigo.

VỆ-SINH-BÁO
Direction: 5bis Rue Paul-Bert — Hanoi — Téléphone N° 96
Tờ báo VỆ-SINH đến nay đã nhận được ngót một vạn bức thư xin gửi cho báo biếu không. Vậy chỉ nay mai là hết số báo biếu không và Báo-quán không nhận giấy xin nữa. Vậy ngài nào còn chưa gửi tên đến thì nên kịp gửi, kẻo muộn.
Nay làm số mới, vậy ngài nào xưa nay vẫn nhận được báo, cũng cứ viết thư về cho thì mới có tên, và sau mới còn có báo biếu gửi đến.
Cho tiện việc vào sổ, xin các ngài viết thư thật vắn-tắt, và cốt nhất là biên tên và chỗ ở cho rõ.
Ở bức thư thứ, xin để lo tên tỉnh các ngài ở vào nữa, để khi đến nơi xếp ngay thư tỉnh nào vào tỉnh ấy cho tiện.
Vệ SINH BÁO
3002

SẢN-NHIÊN-ĐÀI
Kính trình các quý khách biết rằng bản hội soạn những tích hát sau này toàn là tích hát chèo cổ có nhiều giọng chèo, lắm đoạn thơ văn rất là êm ái và vui trò từ đầu đến cuối
Mới các quý khách chiếu cố đến nghe hát, trước mua vui, sau biết tài cho bọn hát mà các quý khách vẫn thường ngợi khen để bao lâu nay.
Tối thứ năm 19 Août 1926
HIỀN NỮ NGỘ KỲ DUYÊN
Tối thứ sáu 20 Août
LƯU-BÌNH DƯƠNG-LỄ
Tối thứ bảy 21 Août
TÙNG ĐỒ NGỘ HIỆP SĨ
Tối chủ-nhật 22 Août 1926
HỮU CHÍ CẢNH THÀNH
3006

GƯƠNG SOI các kiểu: chữ-nhật, bầu-dục, miếng-chảm, lục-lăng, vân vân... vào tủ áo, bàn rửa mặt, gương treo.
KÍNH vào «PARE-BRISE». Auto đủ các kiểu.
Xin viết thơ cho hiệu:
TRỊNH-XUÂN-NGHĨA, 7 Rue du Chanvre, Hanoi lấy giá.
3058

NGÂN DIỆP BẠC CAO
Không dán cẩn thận rẻ hỏng
Giấy tốt vừa mới nhập được ở bên Tây gửi sang những mẫu hàng sau này: Giấy gói tây để khám bao, cũng là các thứ Bao gạo Sọc Xanh, ruộc Tím, bao cổ, bao mới. Gần cả cả. Hiện tôi lại có bán các thứ Nước Hoa, Sáp Thơm và Bột Mỳ hiệu «EDAC». Được những thứ hàng trên này rẻ lắm. Ai giá bây giờ với mấy tháng trước, thì mỗi đồng bạc ba tôi 6 $ 2. vậy bởi giá được hạ phần, tôi xin hạ giá quí-khách hết cả. Qui-khách chiếu-cố đến mua hàng ở bản hiệu có biết cho là sự thực, nhưng xin nhớ mua ngay, bao cái đợt này mình là sẽ hết mà nhiều nhà hàng trên này bán chạy lắm. Kính cáo.
● ĐỐC-LONG, 39, Rue des Pavillons-Noirs (cũ 99, Phố Hàng Mã-May) Hanoi
3041

Tại hiệu CHARMEUSE
Phố Liên-trì, số 43, Hà-nội
(Cuối đường hàng Kèn, bên tay phải, sau Hội-chợ)
CÓ BÁN:
Các thứ mũ đàn-ông, đàn-bà, trẻ-con; — tất tay, tất chân, khăn quàng cổ; — áo đàn-bà, con-gái; — tạp hóa; — giầy đàn-ông; — khăn bàn, khăn ăn, khăn mặt, khăn tắm, khăn giải giường; — các thứ vải; — áo sơ-mi đi lễ, người-lớn, trẻ-con, áo sơ-mi cellular, áo-ngủ; — đồ chơi; — kẹo; — rượu Champagne; — nước-hoa; — vòng-hoa, vân vân.
● Hiệu « CHARMEUSE » BÁN THEO GIÁ QUAN TIỀN TÂY RẤT RẺ.
3004

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Các thứ rượu nho càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « *Tonique Tonkinois* » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2 $ 25 một chai lớn: từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình ki-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-lắt có được công-hiệu cho tinh-chất người bản-xứ.

Bảo-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này.
3001

Thuốc hiệu
ASPIRINE

DES
USINES DU RHONE

là thuốc để uống trị những bịnh : Nóng lạnh, sổ mũi, rêm mình các chứng rét cử. Nhức đầu, nhức óc, nhức răng đau mình, đau mắt, đau lưng Nhức gân cốt, trật cổ. có bán cùng trong các nhà bán thuốc

Phải đòi hỏi cho đúng hiệu "USINES du RHONE" mới chắc thuốc tốt, tinh trong và thiệt hiệu-nghiệm

CẢM mới và cũ, HO HO RAN NGỰC trừ tuyệt nhờ bột
Solution Pautauberge
uống bỏ PHỔI và ngừa bịnh HO LAO
Giá mỗi chai bốn quan
L. PAUTAUBERGE

Sớm chậm một ngày rất có quan-hệ

Có bệnh nên chữa ngay, chớ tri-hoãn. Cái sức khỏe người ta lại quan-hệ hơn các việc khác, chớ nên nói : Sớm chậm một ngày không quan-hệ gì.

Làm lụng, nghỉ ngơi, hoặc có việc gì quá sức mà mệt-nhọc, yếu-ớt người đi, thì nên biết rằng trong mình yếu-ớt như thế, chẳng hạo làn mà hóa ra bệnh huyết suy, gân yếu, thần thể luy-nhược, và các bệnh ấy lại sinh ra lắm chứng khác nữa.

Chớ nên tri-hoãn không dùng thuốc Pilules Pink. Biết đâu sớm được mấy ngày lại không đỡ được biết bao là nỗi khổ-thống.

Pilules Pink làm cho chóng phục sức, vì Pilules Pink làm cho chân huyết giàu hơn, trong hơn, có sức hơn, làm cho bộ thần-kinh khỏe hơn, làm cho các cơ-thể làm việc mạnh hơn.

Chớ nên lưỡng-lự. Thuốc PILULES PINK.

Dùng sớm chậm một ngày rất là quan-hệ.

Bán tại tất cả các hiệu Bào-chế.

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nhớ cũng gì bảo từ tám giờ sáng.

Nhà-xanh

Buổi văn-minh cải-lương chế-tạo,
Đăng mấy lời kính-cáo đồng-bang.
Hà-nội số 6 hàng Ngang,
Chính hiệu Nam-thịnh bán hàng rỏ thay
Trong nhà có cả thợ may,
Mới mượn người cắt ngày giờ khéo
Tùy lòng khách lấy xanh-tê, [ghê.
Theo được như ý chẳng hề có sai.
Hai mươi vho chỉ hai vai,
Bầu được phẳng cả chẳng hoài hỏng chi
Cổ-dòm cổ-dọn một khi,
Văn-minh mốt mới cổ thì lại cao.
Kính trình quý-khách đồng-bào,
Muốn mặc đẹp đẽ thì vào may qua.
Lời nói chẳng dám sai ngoa,
Chắc rằng có đến may qua mới tường.
Tôi trông quí chức đi đường,
Nhiều ông mặc áo vai thường vận siêu.
Chẳng qua nhiều chỗ làm liều,
Vậy xin kính cáo mấy điều thực ngôn.

NAM-THỊNH Tailleur
56 6, phố hàng Ngang (Hanoi)
kính-cáo 3016

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Bệnh hao mòn, kém sức, yếu đuối, đều là những bệnh người ta thường hay mắc phải, vì làm lụng quá hay lo nghĩ nhiều. Nó làm cho kém hẳn chân huyết đi mà chính chân huyết ấy cũng lại còn yếu đi nữa. Vậy ta cần phải bồi bổ ngay vào chân huyết. Muốn bồi bổ cho chân huyết thì không còn thuốc gì hay bằng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Thuốc này vừa bổ vừa chóng khỏi bệnh yếu đuối, mỏi mệt, xẩu mặt, hao mòn sau khi mới khỏi bệnh giáp, bệnh sốt rét, những bệnh lâu ngày.

Thuốc này làm cho chân huyết bình phục lại như thường và lọc cho huyết được trong trẻo. Đàn bà sau khi ở cữ mà dùng thuốc này thì cũng tốt lắm, bổ hết cả mọi đường hay sức khỏe.

Các ông bác-sĩ đều bảo thuốc này là một thứ thuốc rất tốt đã chữa khỏi hẳn có hàng nghìn hàng vạn người.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả. 3045

Nhà Ba-chuông
TỨC LÀ HIỆU Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

[illegible] hay huyết nữa. Trẻ bệnh mất máu, khí huyết suy yếu, thần thể mỏi mệt, hay ốm, hay sài, hay đi lỏa, huyết sinh ra rét, nhất, làm cho hay ho nổi.

ẤY LÀ:
THUỐC NƯỚC BỔ HUYẾT
MÁU BỔ 1 $ 40

COLLYRE JAUNE
SELON LA FORMULE DU
DOCTEUR CASAUX
DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE
THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y-KHOA BÁC-SĨ CASAUX
Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gé, Hanoi,
có kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam,
Kiến-hiệu lạ thường — Không sót
Đã lâu không hỏng — Rẻ tiền
Giá một lọ có cả ống nhỏ rột. . . . . ; 0 $ 80
ĐỘC-QUYỀN BÁN TẠI:
PHARMACIE CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi 3022

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nhớ cũng gì bảo từ tám giờ sáng.

NHÀ BA-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh giáp.

Mắc bệnh giáp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh giáp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0 $ 60 một ống sáu cachets 3033

Rắc thuốc bột
SUDOL
thì tức khắc tuyệt nọc
RÔM-SẢY

Lúc đang ngứa ngáy khó chịu được rắc thuốc Sudol thì thấy dễ chịu lạ thường, mà sau rôm-sảy không mọc lên được nữa.

Thuốc này quý vô cùng, mà giá lại rẻ.

Một hộp lớn : 0 $ 50

Bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng-tiền
HANOI 3027

Nếu các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng :

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các ngài đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là : Đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán : 0 $ 80 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi 3002

NHÀ BA-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert Hanoi

Bệnh đi rồi, xương da dày, ăn đỏ dặy, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1 $ 40

Có bán tại : Nhà Ba-chuông, Hanoi 3003

LAO NHỌC, MỆT TRÍ, BỨT RỨT CỰC LÒNG, NHỌC XÁC, BUỒN THẢM, ĂN NGỦ KHÔNG ĐẶNG.

NHỮNG NGƯỜI ĐAU MÀU MÒN MỎI YẾU MỆT HƯ NHƯỢC MẤT KHÍ SỨC LIỆT MỎI GÂN CỐT

Tại phong thổ lạ, mệt yếu bịnh oạn, khi lo làm quá độ, ăn chơi quá độ mệt mỏi sanh đau, Ngủ-nghê không ngon giấc. Trí thức mòn hao, mất chí phế bỏ công việc. Mình mắt tinh lấy mình. Ấy là tại mình yếu nhiệc bịnh oạn.

L'ÉLIXIR ZIDAL

là thuốc uống thấm bổ sức lại, tuồn như có điển khí chạy vào mình chuyển động cả thân, đâu đó hóa lạc, trở mạnh giỏi, sức lực có lại như lúc xuân xanh.

— Có nhiều lời bịnh nhơn và lượng-ý chứng chắc vậy. —

Mỗi ve giá : 11 fr. 50

Có sách nhỏ chỉ biểu đủ đều, gởi thơ hỏi hàng.

Spécialité Neurologiques du Docteur Sollis, 11, Boulevard de Strasbourg, PARIS

THUỐC CÓ BÁN CÙNG CÁC NHÀ THUỐC.

Cách chế-tạo tối-tân của Pháp
HOTCHKISS

Một cái kiểu độc-nhất vô-song. — 12 mã-lực. — Về đường lịch-sự và về đường cơ-khí cũng hơn các kiểu có tiếng nhất thế-giới, mà lại hơn các kiểu khác về đáng giá rẻ và về sự tinh-vi của các lối chế-tạo Pháp.

Vừa có những tinh-chất hay của các kiểu xe nhỏ và các kiểu xe lớn.

ĐÓ LÀ KIỂU XE :

« LE JUSTE MILIEU »

Xưởng xe ô-tô BOBILLOT 3016

Hiệu bào-chế J. BLANC
L. BLANC kế-nghiệp
Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin
Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

ERO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm về dân bà ở cữ* . . . . . *Một litre :* **2 $ 40**
Trước khi ăn cơm nếm một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai :* **1 , 25**

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai :* **1 , 25**
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh giáp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm.* . . . . . *Một chai :* **1 , 25**

GOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều.* . . . . . *Một chai :* **0 , 80**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-niệm xin trả lời ngay
Tiền gởi hàng phần người mua phải trả 3020

GRANDS MAGASINS RÉUNIS
PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

TẠI GIAN HÀNG BÁN NƯỚC HOA

EAU DE COLOGNE, essences diverses, lọ đẹp.	*Một lít :*	**2 $ 50**
EAU DE COLOGNE ambrée « GRENOVILLE ».	*Một lít :*	**4 $ 95**

TOUT PIVER

EAU DE COLOGNE « PIVER »	*Một lít :*	**3 $ 50**
— — *supéressence.*	*Một lít :*	**2 $ 70**
— — *ambrée* . .	*Một lít :*	**3 $ 60**
PARFUMS « PIVER » vallée des Rois. . .	*Một lọ :*	**3 $ 15**
— *Pompéia, Floramye. Azurea. Trèfle Incarnat, Printanel.*	*Một lọ :*	**1 $ 15**
Phấn « PIVER », essences diverses . . .	*Một hộp :*	**0 $ 52**
LOTIONS « PIVER » — . . .	*Một lọ :*	**0 $ 90**

3005

Trẻ con khi được một năm rồi, sức đã mạnh, cho bú không đủ no nên cho ăn

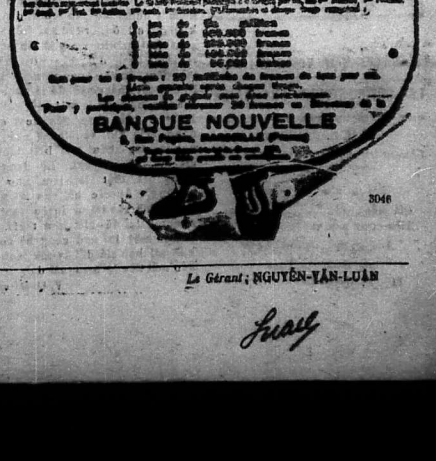
Bột bổ Phoscao

RẤT BỔ VÀ CHÓNG NHỚN

Có thứ có đường, có thứ chưa có đường
Người lớn dùng cũng tốt lắm.

ĐÃ BỔ-SỨC, LẠI MAU-TIÊU

Bán tại : L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haiphong, Hanoi, Nam định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saigon, Pnom-Penh. 3017

3046